Gemeente
Amsterdam

EINDRAPPORT BURGERBERAAD SCHONE STAD

9 september 2024

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord – Schone stad, duurzame stad **4**

1 DE ADVIEZEN VAN HET BURGERBERAAD SCHONE STAD **7**
1.1 Inleiding **9**
1.2 Definitie van een ‘schone stad’ als uitgangspunt voor onze adviezen **10**
1.3 Adviezen **12**
1.3.1 Toelichting op adviezen 12
1.3.2 Aangenomen adviezen 14
1.3.3 Afgewezen adviezen 30

2 SAMENSTELLING EN HET PROCES VAN HET BURGERBERAAD **37**
2.1 Samenstelling burgerberaad **38**
2.1.1 De loting 38
2.1.2 Verloop deelname en representativiteit 40
2.2 Organisatie en begeleiding **43**
2.3 Van kennismaking tot adviezen in 6 bijeenkomsten **44**
2.3.1 Bijeenkomst 1: kennismaken met elkaar en het onderwerp 45
2.3.2 Bijeenkomst 2: meer leren over het onderwerp 46
2.3.3 Bijeenkomst 3: excursies en beginnen aan adviezen 48
2.3.4 Bijeenkomst 4: delibereren en conceptadviezen 49
2.3.5 Bijeenkomst 5: aanscherpen conceptadviezen 50
2.3.6 Bijeenkomst 6: adviezen definitief maken en stemmen 51
2.4 Werkvormen **52**
2.5 Toetsingscommissie **53**
2.6 Klankbordgroepen **54**
2.7 Communicatie **56**
2.7.1 Extern 56
2.7.2 Intern 56
2.7.3 Deelnemers 56
2.8 Monitorgroep vanuit deelnemers **57**

Voorwoord – Schone stad, duurzame stad

In oktober is onze mooie stad 750 jaar oud. In een wereld die altijd in verandering is, zijn er twee dingen hetzelfde gebleven: afvalverwerking en mondige burgers. Of het nou in de gracht werd gekieperd, door de poepkar werd opgehaald, of verzameld en gestort op wat nu het Diemerpark is, onze stad heeft zich altijd bezig gehouden met wat te doen met haar afval. Dat is een verhaal zonder einde, maar niet per sé een gebed zonder end. Oplossingen zijn voorhanden om ons afval met oog op duurzaamheid en leefbaarheid voor bewoners, bezoekers en ondernemers te verwerken. Een van de sleutels tot succes daarbij is een open en transparante communicatie met de Amsterdammers: de nieuwelingen, de door de wol geverfde, of diegene die slechts op doortocht zijn.

Onze stad heeft een lange traditie van inspraak en daarin eigengereid handelen. Of het nou de kant kiezen is van de Spanjaarden tijdens het begin van de Opstand, Provo's of krakers en bewoners die zich verzetten tegen sloop van woningen: je moet met Amsterdammers praten en niet over ze praten, anders zetten ze hun hakken in het zand. In dat licht is het Burgerberaad 'Schone Stad' een nieuwe loot van een boom die maar blijft groeien en bloeien.

Voor u ligt het verslag met adviezen van het Burgerberaad Schone Stad waaraan 150 ingezetenen van Amsterdam en Weesp gedurende zes intensieve bijeenkomsten gewerkt hebben.

Dit deden wij eendrachtig en met grote toewijding. Een representatieve dwarsdoorsnede door de Amsterdamse bevolking heeft, ondersteund door enthousiaste en inspirerende begeleiders van EMMA, overeenstemming bereikt over vijftien adviezen aan de gemeente. Het mooie is dat het project ook totaal verschillende mensen samen gebracht heeft die elkaar vonden in een gemeenschappelijk doel: de stad schoon en leefbaar maken.

De centrale vraag daarbij was steeds: hoe vies is de stad? Duidelijk is dat de stad in rap tempo vervuilt en dat dit moeilijk bij te houden is. Maar wanneer is het dan wel schoon, en is het ooit schoon genoeg? We vroegen ons verder af: waar zitten de knelpunten? Wat gaat er wel goed en waar liggen de kansen? Er is ons enorm veel informatie en deskundigheid verstrekt. Het heeft ons veel kennis en inzicht opgeleverd. Het heeft ons ook begrip opgeleverd voor de moeilijke taak waar de gemeente voor staat en ons laten zien dat er al veel goed werk gedaan wordt.

Maar tegelijkertijd zien wij dat in de toekomst een nieuwe inzet nodig is, omdat de afvalstroom alleen maar zal toenemen. Wij hopen dat onze voorstellen aan een oplossing van dit probleem gaan bijdragen.

Wij willen de gemeente de opdracht geven groot in te zetten op duurzaamheid en circulariteit, want dit blijkt steeds de rode draad in onze adviezen te zijn. Een schone stad is een duurzame stad. Wij verlangen naar een toekomstbestendige stad, een stad die voorop loopt in het zoeken naar nieuwe wegen om de vervuiling op een duurzame manier tegen te gaan. Amsterdam zou daardoor een internationale voorbeeldfunctie kunnen gaan vervullen.

Bij onze adviezen maken wij onderscheid tussen wat de gemeente zou moeten doen, wat bedrijven zouden moeten doen, maar vooral ook wat wij als burgers en bewoners zelf zouden kunnen doen. Daarbij onderzoeken we hoe initiatieven van buurtbewoners door de gemeente ondersteund zouden moeten worden.

En hoewel de burger steeds centraal staat en alles afhangt van de betrokkenheid, het verantwoordelijkheidsbesef en de schoonheidsbeleving van het individu, is tevens duidelijk geworden dat de burger slechts een schakel is in een keten die loopt van productaanbod tot afvalverwerking. Als niet tegelijkertijd bij het begin begonnen wordt en preventief ingegrepen wordt, blijft het dweilen met de kraan open. De commercie brengt niet-duurzaam verpakkingsmateriaal op de markt en dat zien we dan terug op straat als zwerfafval. Bewoners en bezoekers worden verleid tot overconsumptie en de restanten daarvan krijgen we niet weg. Daarom is het nodig om vernieuwende systemen van afvalbeheer en preventie op te zetten en ook op regelgeving aan te sturen die de stad helpt de eindeloze afvalstroom in te dammen.
Wij zijn doordrongen van de urgentie van dit probleem en verwachten dan ook dat de gemeente al onze adviezen gaat realiseren, zodat iedereen in de stad het effect van deze grote gezamenlijke inspanning gaat zien. Wij wensen de gemeente daarbij veel succes. We bieden daarbij onze hulp aan en zouden graag betrokken willen blijven bij de uitvoering van deze adviezen. Onze monitorgroep is daarom beschikbaar voor overleg.

Wij willen EMMA complimenteren met een geweldig goed georganiseerd en mooi verzorgd Burgerberaad waar wij met plezier aan hebben deelgenomen. Voorts danken wij de experts en de tolken die ons overleg zo goed ondersteund hebben.

Tot slot willen we de gemeente bedanken voor de geboden kans om met dit bijzondere democratische proces het afvalprobleem, dat we allemaal kennen en ervaren, aan te pakken. Het Burgerberaad is daarvoor een probaat middel gebleken. Dit initiatief heeft bovendien een grote betrokkenheid bij ons gecreëerd met een sterk uitstralend effect op onze directe omgeving. Voor herhaling vatbaar.

Succes, namens alle deelnemers van het Burgerberaad Schone Stad



1

DE ADVIEZEN VAN HET BURGERBERAAD SCHONE STAD



1.1 Inleiding

Iedereen wil een schoon Amsterdam. De gemeente doet haar best om dat voor elkaar te krijgen. Ook veel Amsterdammers helpen actief mee met het schoonhouden van hun wijk, het scheiden en/of voorkomen van afval.

De inzet, zowel van de gemeente als van de burgers en bedrijven in de stad, om de stad schoner te maken en te houden is indrukwekkend. En toch ervaren Amsterdammers veel plekken als vies. Dat kan beter.

Deze zinnen, met enkele kleine aanpassingen overgenomen uit de startnotitie van het burgerberaad schone stad, schetsen de aanleiding voor het burgerberaad. Bij de voorbereiding en de uitvoering van het burgerberaad is gebleken hoezeer het onderwerp inderdaad leeft in de stad.

Mensen die werden benaderd met een verzoek om medewerking in welke vorm dan ook reageerden vrijwel zonder uitzondering positief. En ook in gesprekken met buitenstaanders over het burgerberaad zijn de reacties vrijwel altijd positief.

Vaak gaat het dan om steun voor het idee om een lastig probleem langs deze weg een stapje dichter bij een oplossing te brengen. En inderdaad mag het burgerberaad trots zijn op de 15 adviezen die het met een tweederdemeerderheid heeft aangenomen.

Een ander effect dat van burgerberaden wordt verwacht is een verbetering in het onderling vertrouwen tussen burger en overheid. In ons geval tussen Amsterdammers en Weespers en hun gemeentebestuur. Dat is een effect dat je niet zo gemakkelijk kunt meten als het aantal of de kwaliteit van de adviezen.

Daarom was het zo mooi om in de loop van zes bijeenkomsten de verbinding en de samenwerking tussen de deelnemers te zien groeien. Deelnemers die daarvoor nog volkomen vreemden voor elkaar waren. Een teken van de verbindende kracht die van het burgerberaad uitging.

Dat geeft hoop dat het ook op het wat abstractere niveau van burger en bestuur zo zal werken.

De tijd zal het leren!

Namens de gemeente Amsterdam,

Frank Wesseling,
Projectleider burgerberaad schone stad Amsterdam

1.2 Definitie van een ‘schone stad’ als uitgangspunt voor onze adviezen

Hoe ziet een schoon Amsterdam er idealiter uit? Om met effectieve adviezen te komen hebben wij, deelnemers van het burgerberaad, de volgende twee vragen als uitgangspunt gebruikt om de verschillende visies en opvattingen van een ‘schone stad’ binnen het Burgerberaad samen te brengen en te stroomlijnen:
(1) “Wat betekent een ‘schone stad’ voor jou?”
(2) “Wanneer is de stad voor jou schoon genoeg?”

Voor ons betekent een ‘schone stad’ dat:
- het straatbeeld zichtbaar vrij van afval is (denk daarbij aan zwerfafval, peuken en hondenpoep, overvolle containers en afvalbakken, en alle soorten bijplaatsingen);
- er veel groenvoorzieningen (= planten, bomen, parken, water) aanwezig zijn;
- bewoners, bedrijven en toeristen hun verantwoordelijkheid nemen om de stad schoon te houden door zo min mogelijk afval te produceren en afval correct aan te bieden;
- de gemeente ervoor zorgt, dat er in elke wijk voldoende mogelijkheden aanwezig zijn om afval gescheiden aan te kunnen bieden, het afval regelmatig opgehaald wordt, en openbare ruimte schoongehouden wordt.

Hierbij ervaren wij de stad als schoon genoeg wanneer:
- er in de hele stad geen zichtbaar afval meer aanwezig is;
- bewoners, bedrijven en toeristen in elke wijk de mogelijkheid hebben om hun afval gescheiden aan te kunnen bieden;
- afvalscheiding, -vermindering en -vermijding voor iedereen vanzelfsprekend zijn;
- de gemeente bronscheiding in elke wijk faciliteert, ervoor zorgt dat het afval op duurzame manieren verwerkt wordt, en continu bijstuurt waar nodig om de schoonheid van de stad te waarborgen.

Hieronder leest u de adviezen waar wij als burgerberaad aan hebben gewerkt. Hiermee hopen wij dat de definitie van een ‘schone stad’ kan worden waargemaakt in de praktijk.

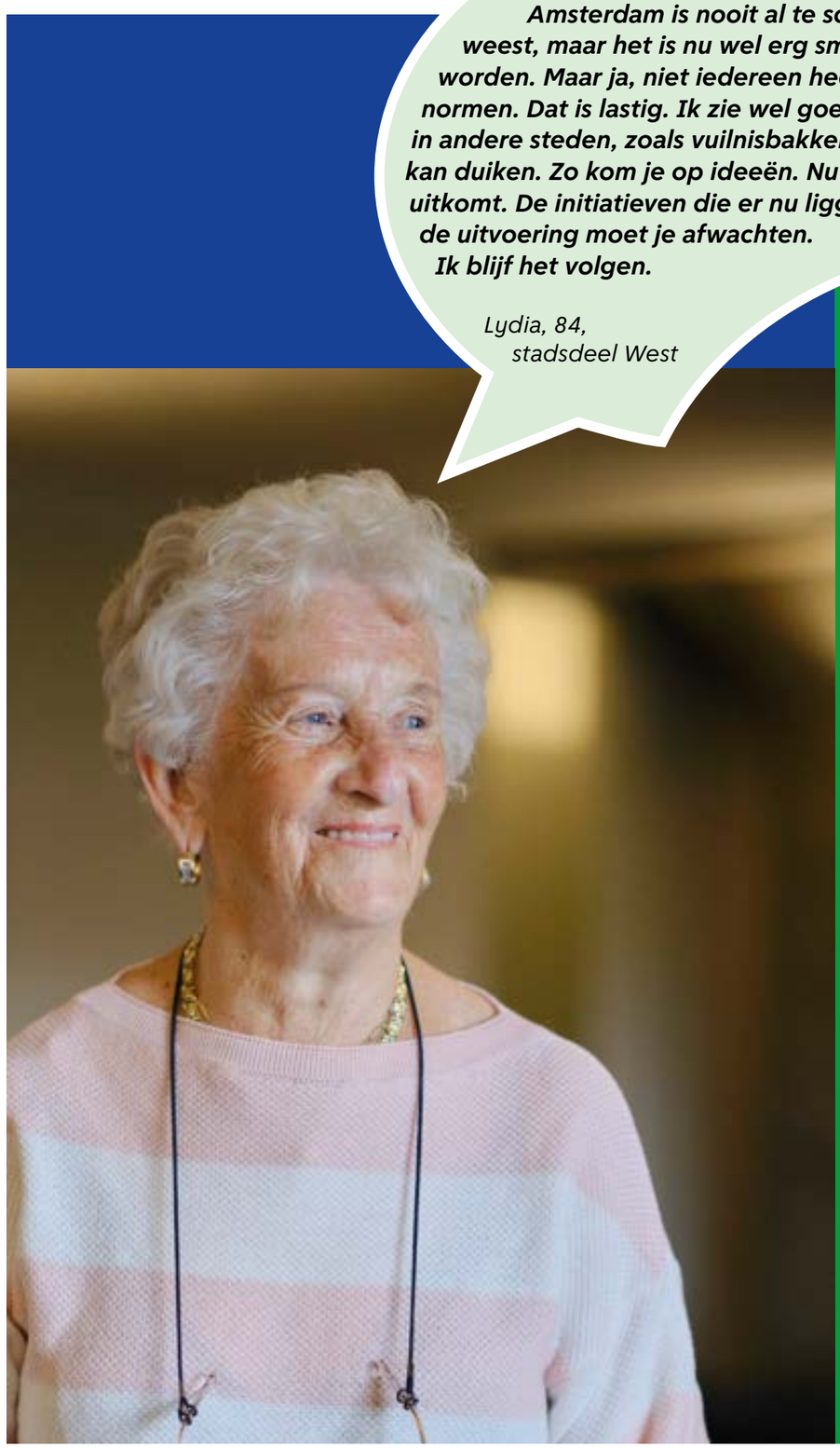

Amsterdam is nooit al te schoon geweest, maar het is nu wel erg smerig aan het worden. Maar ja, niet iedereen heeft dezelfde normen. Dat is lastig. Ik zie wel goede voorbeelden in andere steden, zoals vuilnisbakken waar je niet in kan duiken. Zo kom je op ideeën. Nu hopen dat er wat uitkomt. De initiatieven die er nu liggen zijn goed, de uitvoering moet je afwachten. Ik blijf het volgen.

Lydia, 84,
stadsdeel West

1.3 Adviezen

1.3.1 Toelichting op adviezen

Een burgerberaad gaat over zijn eigen regels en maakt hier afspraken over (zie ook 3.3.2). Zo bepaalt een burgerberaad zelf over zijn eigen besluitvorming, bijvoorbeeld over het meerderheidspercentage waarmee adviezen worden aangenomen. Het burgerberaad schone stad heeft de grens gelegd op tweederdemeerderheid. Met andere woorden: als de leden voor een advies met ten minste 67 procent van de uitgebrachte stemmen vóór stemmen, dan neemt het burgerberaad dit advies aan. Adviezen die deze drempel niet hebben gehaald worden afgewezen. Op 15 juli 2024 heeft het burgerberaad over 23 adviezen gestemd. 15 daarvan zijn aangenomen en 8 zijn er afgewezen. De deelnemers aan het burgerberaad hebben de adviezen zelf opgesteld. Deze adviezen zijn een-op-een in dit hoofdstuk opgenomen, opgedeeld in zeven thema's:

1. Gemeente
2. Burgers
3. Bedrijven
4. Buurten/Buurtinitiatieven
5. Scholen
6. Handhaving
7. Overig



Overzicht van de aangenomen en afgewezen adviezen per thema:

1. Gemeente
- Advies 1.1: Stadsreiniging intensiveren: herintroductie van het treintje
- Advies 1.2: "Zero Fresh Food Packaging" verpakkingsbeleid
- Advies 1.3: Invoering van de smart containers & RFID tag
- Advies 1.4: Amsterdam tegen afval

2. Burgers
- Advies 2.1: Beloningssysteem voor groepen

3. Bedrijven
- Advies 3.1 McVuilnis: ondernemers actief betrekken bij het schoonhouden van onze stad
- Advies 3.2: Introductie van adviespunt & afvaldepot bedrijven

4. Buurten / Buurtinitiatieven
- Advies 4.1: Circulair Centrum: goed bezig! Incl. mini-milieustraat
- Advies 4.2: Informatie rondom afvalscheiding verbeteren
- Advies 4.3: Promotiecampagne containeradoptanten
- Advies 4.4: Doelgerichte aanpak voor stadsdeel "Centrum"
- Advies 4.5: Buurtinitiatief "Schone & sociale leefomgeving"

5. Scholen
- Advies 5.1 Afvaleducatie op school

6. Handhaving
- Advies 6.1: Handhaving optimaliseren door efficiëntere samenwerking
- Advies 6.2: Preventie BOA's in burger is de beste oplossing
- Advies 6.3: Een tweede team van toezichthouders
- Advies 6.4: Diversificatie van de handhavingsorganisatie naar 1 multifunctioneel mobiel team (bijvoorbeeld parkeren en afvalophaalteam)

7. Overig
- Advies 7.1: Bewustwording (her)gebruik van grijswater
- Advies 7.2: Zeggenschap over AEB
- Advies 7.3: Speciale aanpak luiers: nu al werken aan de luiers van de toekomst
- Advies 7.4: Ruimte voor wild groen (green guerrilla's)
- Advies 7.5: Zwerfafval uit het water halen
- Advies 7.6: Afval Ambassade

1.3.2 Aangenomen adviezen

Thema 1: Gemeente

Advies 1.1 (aangenomen: 85% voor, 15% tegen)
Stadsreiniging intensiveren: herintroductie van “het treintje”

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
- We zien veel zwerfafval op straat, deels veroorzaakt door “gevallen” huishoudelijk afval.
- In de binnenstad opengescheurde zakken huisafval door meeuwen etc.
- Als vuilniszakken per ongeluk van de vuilniswagen vallen en blijven liggen, leidt dit tot verspreiding van afval en een vervuilde omgeving.
- Een vuile omgeving geeft een slechte representatie van de buurt en vermindert de leefkwaliteit.

Wat willen we? Waarom?
- We willen een schonere stad met minder zwerfafval door een efficiëntere en beter georganiseerde afval-ophaalservice.
- Door een “treintje” van vuilniswagen met een veegwagen erachteraan in te zetten, kunnen we direct afval opruimen dat tijdens de inzameling op straat terechtkomt.
- Dit verhoogt de leefkwaliteit en de veiligheid voor de bewoners en zorgt voor een schonere, aantrekkelijkere leefomgeving.
- Meer mensen inzetten via uitzendbureau, vaste dienst verband.
- Burgers, diensten, directies, afvalbedrijven samen laten werken die nu verantwoordelijk zijn voor inzamelen en vegen.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
- Herintroductie van het “Treintje”
  - Zet een vuilniswagen in met een veegwagen, zorg ervoor dat de bijplaatsing ook wordt opgehaald door een van deze partijen, er direct achteraan. Dit “treintje” zorgt ervoor dat afval dat per ongeluk op straat valt direct wordt opgeveegd en afgevoerd.
  - Identificeer specifieke routes waar deze gecombineerde aanpak het meest effectief is, zoals bij bekende hotspots voor afvaldumping en drukke woonwijken.
- Samenwerking tussen afdelingen
  - Faciliteer overleggen tussen de afdelingen inzameling en stadswerken om de samenwerking te verbeteren en de efficiëntie van het “treintje” te maximaliseren.
  - Stel duidelijke protocollen en communicatiekanalen in tussen de teams van de vuilniswagen en veegwagen om te zorgen voor een naadloze samenwerking.
  - Aantrekkelijke salarissen en arbeidsvoorwaarden en verbeteren van de status
- Monitoring en evaluatie
  - Voer een pilotproject uit in geselecteerde wijken om de effectiviteit van het “treintje” te testen en de resultaten te evalueren.
  - Gebruik feedback van bewoners en gegevens van afvalinzameling om de processen continu te verbeteren en eventuele knelpunten aan te pakken.
- Informatievoorziening en bewustwording
  - Informeer bewoners over de herintroductie van het “treintje” en de voordelen ervan voor de buurt via gemeentelijke communicatiekanalen, buurtbijeenkomsten en sociale media.



  - Moedig bewoners aan om hun afval correct aan te bieden in dichte zakken en bij de juiste inzamelpunten, zodat het “treintje” zo effectief mogelijk kan opereren.
  - Organiseer de “schoonmaakkriebels”-week bijvoorbeeld rondom Koningsdag: positieve beeldvorming!
- Werven van medewerkers
  - Denk aan tijdelijke krachten, zzp’ers, parttimebaan voor studenten
  - Onderzoek hoe je de efficiëntie van personeel kan vergroten
  - Zet “tijdelijk” personeel in om problemen snel te kunnen aanpakken

Advies 1.2 (aangenomen: 82% voor, 18% tegen)
“Zero Fresh Food Packaging” verpakkingsbeleid

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
- Een schone stad begint al bij afvalvermijding. Helaas zien wij dat er in supermarkten en winkels veel verse producten onnodig in plastic zijn verpakt. Deze verpakkingen zijn vaak niet noodzakelijk om een product langer vers te houden, maar worden ingezet om bijv. biologisch en niet-biologisch fruit en groente makkelijker van elkaar te kunnen onderscheiden of om de consument te verleiden tot aankoop van een product (bijv. twee muffins in één plasticverpakking; verse jus in een wegwerp plasticfles; koekjes in een kartonnen bakje in een plastic wikkel, etc.). Deze overbodige plastic verpakkingen:
  - Zorgen voor nog meer plastic afval bij de consument;
  - Dragen bij aan de enorme massa aan zwerfafval dat dagelijks op onze straten en in onze parken en grachten terechtkomt;
  - Resulteren in ecologische schade die makkelijk had kunnen worden voorkomen;
  - In het geval dat het onvermijdelijk is om een product te verpakken wordt het verpakkingsmateriaal vaak gekozen op basis van economisch i.p.v. ecologisch gewin (denk bijv. aan bessen verpakt in een plastic doos i.p.v. een kartonnen doos).

Wat willen we? Waarom?
Wij willen dat zich de Gemeente Amsterdam actief voor een ‘zero fresh food packaging’ verpakkingsbeleid inzet op weg naar een afvalvrije stad. Daarbij mag vers voedsel alleen worden verpakt als daardoor ecologisch gewin kan worden aangetoond. Voor onvermijdbare voedselverpakkingen gelden strenge verpakkingsrichtlijnen waaraan de verpakkingen moeten voldoen zodat deze milieuvriendelijk zijn. Denk bijv. aan het soort en de kwaliteit van het verpakkingsmateriaal (d.w.z. het gebruikte materiaal) en de kwantiteit (d.w.z. de grootte van de verpakking, het aantal verpakkingen per product, etc.) van de verpakkingen.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
Wij vragen de Gemeente Amsterdam om het duurzame verpakkingsbeleid via de VNG (Vereniging van de Nederlandse Gemeenten) als uitgangspunt te nemen in de onderhandelingen met “Verpact” over de nieuwe UPV. Noodzakelijk hierbij is verlengde verantwoordelijkheid voor producenten.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoon houden?
Wat er niet is, kan ook niet op straat of in de natuur belanden. Daarnaast verminderen we de hoeveelheid onnodig plastic afval per inwoner en bezoeker.

Advies 1.3 (aangenomen: 68% voor, 32% tegen)
Introductie smartcontainers & RFID tags

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
Wij zien volle prullenbakken. Het is belangrijk:
- Efficiënter ophalen;
- Efficiënter gebruik van de infrastructuur;
- Minder kosten;
- Minder afval;
- Minder frustratie onder de bewoners als ze voor niks naar een volle container lopen;
- In het centrum kan afval niet goed gescheiden worden.

Wat willen we? Waarom?

- Het afval efficiënter laten ophalen, routes bepalen op grond van verzamelde data. Kijk vooral naar de juiste handelingen in de verschillende wijken. De smartcontainers werken niet voor de binnenstad. Daar zou het label systeem misschien een oplossing voor kunnen zijn.
- De burgers hebben duidelijk op een platform zichtbaar wanneer de containers vol zijn en welke nog gebruikt kunnen worden (via app/ website).
- Het afval verwerken kan efficiënter door efficiëntere bronscheiding bv rest van karton, denk hieraan in het centrum waar scheiden lastig tot niet mogelijk is.
- Infrastructuur wordt minder belast dus minder kosten, minder afval, schonere lucht, minder werk voor vuilnismannen.
- Minder ongedierte doordat er minder afval naast de container wordt gezet (kostenbesparing op ongediertebestrijding).
- Goede PR voor de stad Amsterdam.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?

- Sensoren in afvalcontainers en later indien mogelijk zinvol ook in prullenbakken.
- Containeradoptant is via een appbericht bereikbaar: bv: wil jij het blokkerende afval naar beneden drukken?
- Burgers kunnen via de app meldingen doorgeven naar belanghebbende afdelingen van de gemeente Amsterdam.
- Specialisten inschakelen (ontwikkelaar smartcontainer): type sensor, schoon & werkend houden, locken als vol, visuele melder (rood licht = vol, groen licht = kan nog afval toevoegen), energie opwekken via mechaniek, data-analist voor verzamelen en bruikbaar maken data.
- Advies alleen voor verzamelcontainers en niet voor prullenbakken.
- Basis eenmalige kosten, de rest gefaseerd invoeren i.v.m. kostenspreiding en werven personeel.
- Data koppelen aan bestaande website en app van de stad A'dam.
- Uitzoeken welke steden dit al toepassen om te kijken wat wel en niet goed werkt.
- Robuuste sensoren (hufter- en ophaalproof).
- Subsidiemogelijkheden vanuit Europa onderzoeken.
- Kostenbesparing door minder materiaal en personeel.
- Applicatie: buurtkaart voor bewoners met daarom de status van de volheid van de containers: koppelen gemeenteafdelingen.
- Voor in het centrum zouden er bijv. RFID-tags, QR codes of gekleurde labels gebruikt kunnen worden. Deze worden bevestigd aan de vuilniszak (voordeel: de zak wordt beter afgesloten). Zo krijgen we zo min mogelijk restafval, doordat we door de markering van de zak makkelijker kunnen scheiden. Door het makkelijker te maken om te scheiden, gaan meer mensen het doen. We willen de gemeente de mogelijkheid geven om zelf de keuze te maken om stromen bij elkaar te voegen (en na te scheiden met behulp van de markering) of juist gescheiden op te halen. Zorg ervoor dat er bij de huidige punten een herkenbare plek is om je afval aan te bieden.
- Aan de smartcontainer is de milieupas te koppelen.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoon houden?

- De smartcontainers zijn een grote investering maar een schonere stad is het resultaat. Het zorgt voor goede communicatie en promotiecampagne bij implementatie. De tags kunnen ervoor zorgen dat er flexibeler kan worden ingezameld.

Advies 1.4 aangenomen: 85% voor, 15% tegen) Amsterdam tegen afval

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?

We zien dat de gemeente bewustwording probeert te creëren, maar dat dit niet aanslaat. Wij vinden dit belangrijk omdat er een gedragsverandering moet plaatsvinden, zowel bij Amsterdammers als bij bezoekers.

Wat willen we? Waarom?

We willen een grote en allesomvattende positieve campagne die structureel herhaald kan worden. Voor de verspreiding worden alle informatiekanalen ingezet om iedereen te bereiken, ook de tijdelijke bezoeker (onderhuurder, toerist, expat, dagjesmens). Daarbij zet de gemeente in op het

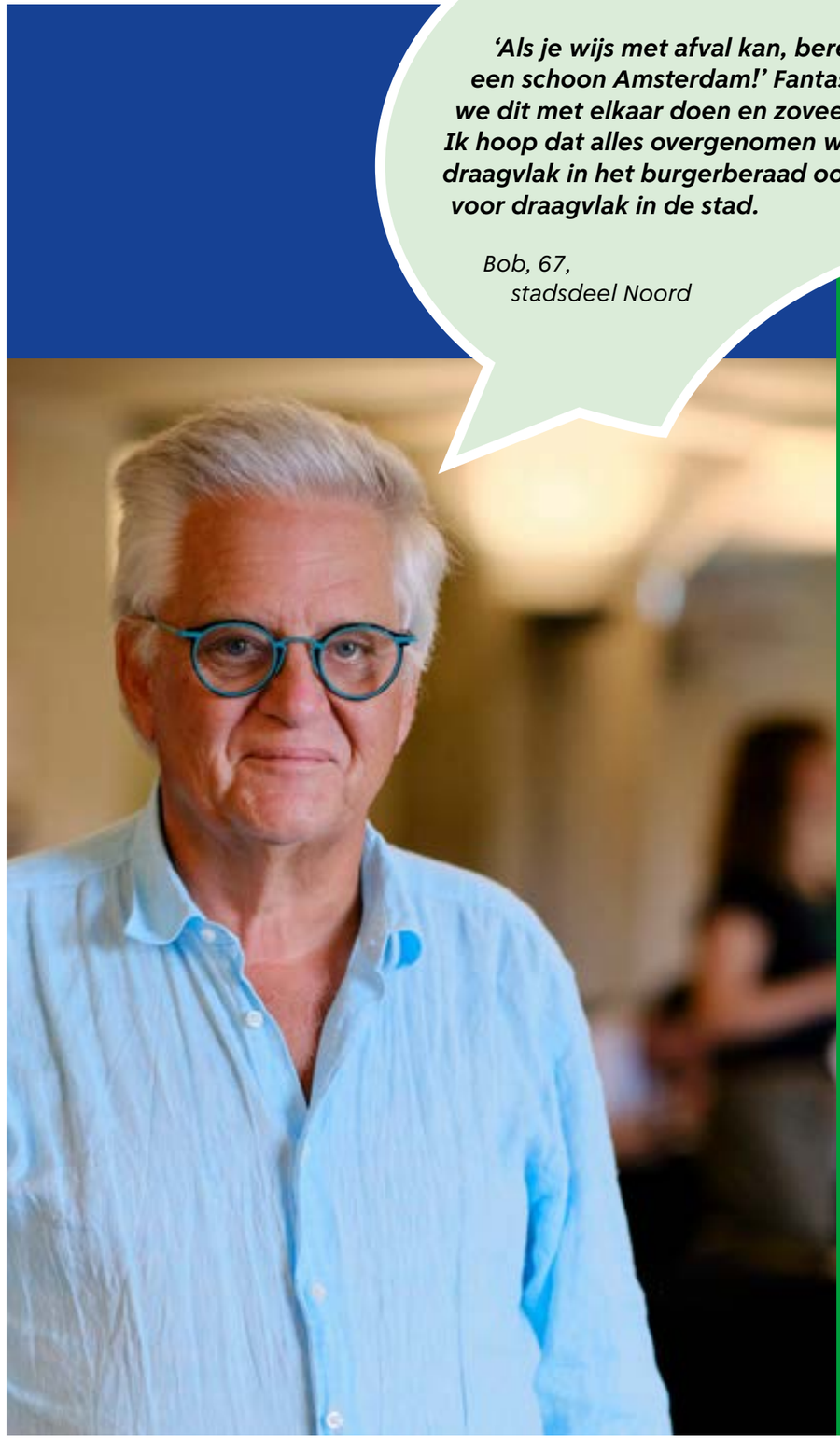

'Als je wijs met afval kan, bereiken we een schoon Amsterdam!' Fantastisch dat we dit met elkaar doen en zoveel bedenken. Ik hoop dat alles overgenomen wordt. En dat draagvlak in het burgerberaad ook zorgt voor draagvlak in de stad.

Bob, 67,
stadsdeel Noord

ondersteunen, faciliteren en sponsoren van goed gedrag. We willen dit omdat het saamhorigheid, duidelijkheid en bewustwording creëert binnen de stad.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
We bereiken dit met een campagne die gebaseerd is op eerdere succesvolle campagnes zoals BOB en 'poep op de stoep'. Binnen de campagne wordt er een onderscheid gemaakt tussen verschillende doelgroepen en locaties. Ons voorstel is een herkenbare mascotte of herkenbare slogan die op verschillende manieren en momenten kan worden ingezet. Bijvoorbeeld: Proppie. Richting toeristen kan de stad actief worden gebrand als "zero waste city". We willen dat de uiteindelijke invulling wordt ondersteund door gedragsdeskundigen en communicatie-experts bij de gemeente die onderzoeken wat effectief is. De campagne wordt onder andere uitgezet op Schiphol, op trams en bussen, in OV, billboards, sociale media en door middel van partnerschappen met bedrijven. Bestaande buurtcampagnes en de 'landelijke opschoondag' worden meegenomen in de campagnecyclus en deze worden inzichtelijk gemaakt door middel van een buurtinitiatieven kalender.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoon houden?
Gedragsverandering door bewustwording.

Thema 3: Bedrijven

Advies 3.1 (aangenomen: 77% voor, 23% tegen)
McVuilnis: Ondernemers actief betrekken bij het schoonhouden van onze stad

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
- Het Amsterdamse straatbeeld wordt tegenwoordig flink verstoord door overvolle vuilnisbakken en zwerfafval dat gewoon op straat wordt gegooid.
- Het valt op dat de afval voornamelijk afkomstig is van gevelverkoop, koffietenten, afhaalrestaurants en supermarkten (denk bijv. aan voedselverpakkingen, to-go bekers, afhaalverpakkingen, peuken, flessen, (papieren) tassen, bakjes, servetten, ...).
- Afhaalrestaurants, gevelverkopers, koffietenten en supermarkten dragen bij aan het zwerfafvalprobleem in Amsterdam maar worden momenteel niet actief betrokken bij de oplossing ervan.

Wat willen we? Waarom?
- Wij willen dat Amsterdamse winkeliers (1) actief erbij betrokken worden om hun winkelstraat schoon te houden, (2) medeverantwoordelijk worden gemaakt om het (zwerf)afval voor en rondom hun winkel op te ruimen, en (3) proactief meldingen plaatsen m.b.t. volle prullenbakken in hun straat zodat de stadsreiniging dit snel kan oplossen. Dit geldt niet alleen voor winkeliers in de binnenstad, maar in heel Amsterdam.
- Profiteren van het ripple-effect: hoe schoner het straatbeeld, hoe hoger de motivatie van Amsterdammers en bezoekers de straat netjes en schoon te houden en afval dus niet gewoon op straat te gooien.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
- Uitbreiding 25 meter naar 100 meter regel (advies Rob Versfeld, Sr. Researcher Sustainable Consumption bij Milieu Centraal)
  "Daarbij is vastgelegd dat een ondernemer, zo vaak als nodig, het zwerfafval (etenswaren, verpakkingen of andere materialen) in een straal van 100m vanaf de voordeur van zijn zaak moet verwijderen:" (bron: https://www.supportervanschoon.nl/). Gezamenlijke actie nodig bij meerdere ondernemingen in dezelfde straat. Neem in contract en/of vergunning op wat de spelregels zijn rond afval.
- Statiegeld verhogen of een borgsysteem.
- Centrale afvalpunten voor winkeliers vaststellen. Winkeliers weten vervolgens waar ze hun afval verplicht moeten aanbieden.
- De gemeente zorgt ervoor dat het afval dagelijks wordt opgehaald zodat het niet alsnog gaat zwerven.
- Routinematige controles vanuit handhaving. Het moet regelmatig vanuit handhaving / toezichthouder gecheckt worden of de regels nageleefd worden en als nodig moeten er boetes uitgedeeld worden.
- Toezicht op de commerciële afvalinzamelaars. Vrije markt reguleren.
- Gemeente moet lobbyen bij de landelijke politiek voor wetgeving die het aanbod van producten en verpakkingen reguleert, zodat ze duurzamer worden.
- "De schoonste winkelstraat van Amsterdam": winkeliers stimuleren om zich samen in te zetten voor een schone winkelstraat:
  - Entameren van gesprekken met ondernemersverenigingen/ bedrijfsleiders over "de schoonste winkelstraat" van Amsterdam.
  - Winkels met campagnemateriaal voorzien waarbij winkels de mogelijkheid krijgen posters/info bij de uitgang te plaatsen met boodschap over het belang van een schone winkelstraat en hoe hun klanten eraan kunnen bijdragen (in het Engels en Nederlands).
  - Winkels animeren om samen te innoveren op verpakkingsmateriaal: denk aan statiegeld op voedselverpakkingen of korting op maaltijden die ter plekke worden genuttigd waardoor afval wordt verminderd.
- McVuilnis: in gesprek gaan met de grootste vervuilers
  - De grootste vervuilers identificeren middels CROW-methode (tellen van afval) of instanties als Pantar in te schakelen voor telling, weging en opruiming van zwerfafval in winkelstraten.
  - In gesprek gaan met ondernemersvereniging of bedrijfsleiders van de grootste vervuilers hoe hun afval vermindert of verduurzaamt kan worden.



Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoon houden?

- Ondernemers dragen op hiervoor beschreven manieren bij aan het beter schoon houden van onze stad:
  - Effectieve aanpak: concentratie van Amsterdamse ondernemers worden gestimuleerd om hun winkelstraat gezamenlijk schoon te houden (advies Addie Stehouwer, voorzitter afdeling klachtbehandeling CTIVD)
  - Er ontstaat duidelijkheid hoe winkeliers hun afval correct kunnen aanbieden;
  - Ondernemers kunnen hun klanten stimuleren om afval te verminderen door ter plekke te eten, gebruik te maken van duurzame verpakkingsalternatieven, of erop attenderen hun afval in de prullenbak te plaatsen i.p.v. op straat te gooien.
  - De grootste vervuilers worden gestimuleerd om te verminderen of te verduurzamen.

Advies 3.2 (aangenomen: 72% voor, 28% tegen) Introductie Adviespunt & Afvaldepot Bedrijven

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
Er is veel to-go/ wegwerpafvalverpakkingen van winkels (restaurants; snackbars; koffietentjes etc). Hierdoor ontstaat veel zwerfafval op straat van winkeliers/ bedrijven/ ondernemers. Het beleid moet gericht zijn op het voorkomen van dit afval en afvalreductie.

Wat willen we? Waarom?
Een Adviespunt creëren waar winkels/bedrijven en ondernemers meer circulaire verpakkingen en oplossingen bedenken om afval te verminderen. Bijvoorbeeld: beker, bakjes en kopjes met statiegeld. We willen dat bedrijven, winkels en ondernemers minder wegwerpverpakkingen de wereld insturen door hun producten in circulair materiaal te verkopen aan burgers. Winkeliers kunnen hoeveelheid afval verminderen door meer circulaire verpakkingen aan te bieden. Dit resulteert in minder zwerfafval.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?

- Een adviespunt met experts of adviseurs “circulaire verpakkingen”. Zij zijn beschikbaar voor winkels/bedrijven/ondernemers en kunnen helpen bij nieuwe oplossingen voor het verminderen van verpakkingen. De gemeente faciliteert dit adviespunt.
- Goede ideeën en oplossingen vanuit het adviespunt aan ondernemers worden stadsbreed uitgevoerd. Denk aan het ontwikkelen van gestandaardiseerde herbruikbare bakjes/bekers voor snackbars en koffiebars.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoon houden?
De gemeente faciliteert ondernemers/winkeliers om meer circulaire verpakkingen te gebruiken in hun horecazaken. Meer circulaire/herbruikbare verpakkingen = minder afval. Burgers/consumenten zijn ook verantwoordelijk voor het inleveren en hergebruiken.
Zie dit punt als complementair met 3.1, Mc Vuilnis. Ze horen bij elkaar.



Thema 4: Buurten/buurtinitiatieven

Advies 4.1 (aangenomen: 82% voor, 18% tegen) Circulair centrum: “Goed bezig!” Incl. mini-milieustraat

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
Mensen weten niet waar ze met verschillende soorten afval naar toe kunnen en moeten naar diverse plekken om hun afval gescheiden in te leveren, of moeten hiervoor naar de werf (= ver). Denk aan een leeg verfblik, een oude föhn, een accu, frituurvet, gif. Daarnaast worden kapotte spullen te snel weggegooid terwijl ze gerepareerd zouden kunnen worden, zoals kleding, witgoed, huishoudelijke apparaten.

Wat willen we? Waarom?
Dat bewoners zelf zoveel mogelijk, in de buurt, op één plek al hun afval gescheiden kunnen aanbieden. We willen het bewoners zo makkelijk mogelijk maken door zoveel mogelijk drempels weg te nemen:

- Elke burger moet in elk stadsdeel een makkelijk vindbare plek hebben waar ze spullen kunnen laten repareren, kwijt kunnen (wat ze niet meer willen gebruiken), kunnen ruilen en waar ze nieuwe (pre-loved) dingen voor een lage prijs kunnen krijgen.
- Deze locaties moeten een principe worden, vindbaar door de combinatie van de wegwijzer fix-ruil & afvalwijzer, zodat een circulair systeem ontstaat.
- Deze plek moet echt een community-gevoel geven.
- Expertiseplek creëren (a.d.h.v. cursussen in repareren bijv.), goede koffie.
- We houden reparaties bij om de vermindering van de afvalstroom in beeld te brengen.
- Reparaties in kaart brengen, om de effectiviteit zichtbaar te maken voor gemeentebeleid.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?

1. Introductie van circulair centrum “goed bezig!” In elke wijk inclusief …
   - Mini-milieustraat in elke buurt waar bewoners op elk moment klein huishoudelijk afval gescheiden kunnen inleveren. Een soort dependance van de werf, in de buurt, liefst in een winkelomgeving. Te beginnen met pilot en uitrollen naar alle stadsdelen.
   - Bruisend ontmoetingscentrum voor jong en oud (met goede koffie).

2. Realisatie van “goed bezig!” centra
   - Aansluiten bij uitvoeringsagenda Amsterdam Circulair en de Europese wet op reparatie;
   - Financieel aantrekkelijk maken: BTW-vrijstelling, producten aanbieden en verkopen, faciliteren van ruimte door vaststellen van beleidsdoel t.b.v. subsidiëring, leer-/werkontmoetingscentrum voor studenten, immigranten, vluchtelingen en mensen met arbeidsbeperking;
   - Samenwerken met de Marketing/PR-afdeling van de gemeente om het aantrekkelijk te maken;
   - Aan laten sluiten op bestaande buurtinitiatieven, communities, stadsdorpen;
   - Gemeentelijke coördinatie;
   - Ophaal-/bezorgservice voor mensen die niet naar deze locatie toe kunnen gaan;
   - Samenwerken met ondernemers die ook expertise hebben;
   - Wet participatie;
   - Milieupas;
   - Communicatieafdeling, samenbrengen en -voegen van huidige initiatieven en expertise. Samen te voegen om deze GB-centra te realiseren;
   - Onderzoek samenwerking met bedrijven (die nu te weinig doen aan het innemen van apparaten-onwil). Kan de verwijderingsbijdrage die online winkels ontvangen hiervoor gebruikt worden? (bijv. bol.com)

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoon houden?

- Dit veroorzaakt minder (huis)afval doordat er minder weggegooid zou worden.
- Zorgt voor minder consumptie, grondstoffenverbruik en verpakkingsgebruik wordt gereduceerd.
- Door het samenbrengen, repareren, kennisoverdracht van de initiatieven in de samenwerking van het door en voor een circulaire om de stad schoner te krijgen.

Advies 4.2 (aangenomen: 81% voor, 19% tegen) Informatie rondom afvalscheiding verbeteren

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
De informatievoorziening over afvalscheiding en inzameling in Amsterdam gebeurt op dit moment (vooral) online, waarbij de Amsterdammer zelf actief op zoek moet gaan naar de juiste informatie i.p.v. deze aangereikt krijgt op logische plekken (bijv. container clusters). Los van het feit dat de informatie daardoor niet makkelijk toegankelijk is voor iedereen, is de informatie vaak incompleet, niet echt goed toegespitst op de verschillende doelgroepen (bijv. expats, toeristen, Amsterdammers die moeite hebben met lezen, ...) en geeft weinig uitleg waarom afval scheiden belangrijk is. Dit heeft als gevolg dat Amsterdammers vaak niet (meer) weten waar en hoe ze hun afval moeten aanbieden, waardoor afval op verkeerde plekken terecht komt (bijv. op straat, naast de vuilniscontainers, ...) en ongedierte aantrekt. Dit veroorzaakt overlast voor buurtbewoners, die willen dat het wordt aangepakt.

Wat willen we? Waarom?
Wij willen dat ...
1. Iedereen goed geïnformeerd is over de spelregels (do's & dont's, maar deze waarden niet gebruiken in de communicatie), dus dat bewoners weten hoe ze hun afval moeten aanbieden, wat niet mag en waarom, en hoezo afvalscheiding belangrijk is;
2. De bestaande en nieuwe informatievoorzieningen worden toegespitst op de verschillende doelgroepen (o.a. toeristen, Amsterdammers die geen Nederlands spreken ...) en aangevuld. Belangrijkste aanvulling is de buurtconciërge, die aanspreekpunt is in de wijk voor overlast ervarende bewoners, en ervoor zorgt dat het gesprek gevoerd wordt met de overlast veroorzakende bewoners (evt. met handhaving/gebiedsmakelaar/relevante partijen).;
3. Bewoners een handelingsperspectief krijgen, zowel om de situatie te verbeteren (overlaste ervaarder) als in de toekomst te voorkomen (veroorzaker);
4. Afvalpunten beter georganiseerd worden en voorzien worden van belangrijke informatie m.b.t. correcte afvalscheiding.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
Offline aanpak

a. Containers van duidelijke informatie voorzien
   - Containers duidelijke kleuren geven en met plaatjes voorzien wat voor soort afval erin mag worden geplaatst.
   - Vuilniscontainers clusteren op loopafstand van huizen (middels survey in kaart brengen in welke wijken containerclusters gemist worden).
   - Stickers met QR-codes (groot genoeg) die doorlinken naar online platform (zie details onderaan) incl. online plattegrond met alle vuilniscontainers erop.

b. Buurtconciërge/ gebiedsmakelaar per wijk voor buurtgerichte aanpak
   - Er komt een buurtgerichte aanpak waarbij de focus ligt op de 'onbewuste' bewoner die overlast veroorzaakt. Bewoners worden geïnformeerd over de aanwezigheid van de buurtconciërge (of gebiedsmakelaar) en de mogelijkheid deze (laagdrempelig) te contacteren bij overlast. Buurtconciërge is zichtbaar in de wijk en staat in contact via whatsapp met de handhaving. Handhaving voert gesprekken met overlastveroorzakers en er wordt snel actie ondernomen zodat er vertrouwen ontstaat vanuit de bewoners in de aanpak.
   - QR-codes worden per mail en post in heel Amsterdam verspreid.

c. Doelgerichte aanpak voor uitbreiding GFE containers
De gemeente zou verschillende GFE-bakken (groot, klein, middel, gezamenlijk) moeten aanbieden en eerst beter moet afstemmen met bewoners. Dit kan via een peiling, huis-aan-huis bezoek of bijvoorbeeld de buurtmakelaar. Op dit moment is de communicatie rondom de introductie van GFE-containers heel eenzijdig en bestaat vooral zenden.

Online: platform waar alle informatie op één plek wordt aangeboden vanuit de gemeente
- De gemeente is verantwoordelijk voor iedereen begrijpelijke, bereikbare/toegankelijke en complete informatievoorziening over afvalinzameling (do's & dont's) en de 'why'.
- Een nieuwe website geheel over afval: www.amsterdamschoon.nl met daarop info over:
  1. Afvalinzameling (do's & dont's);
  2. Why (toegespitst op achtergrond/religie);
  3. Contactgegevens buurtconciërge & gebiedsmakelaars;
  4. Impact die wordt gemaakt;
  5. Info over buurtinitiatieven à zoals containeradoptanten;
  6. Online plattegrond waar alle vuilnisbakken in Amsterdam erop staan.
- Landingspagina met 'keuzemenu' voor taal/ buurt/ achtergrond/ religie/ leeftijd/ doelgroep.

Offline: in de buurtkrant en in persoon: buurtconciërge/ gebiedsmakelaar. Met QR-code die doorlinkt naar de website. Posters in buurthuizen/ flats.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoonhouden?
Met deze aanpak groeit het buurtgevoel en de samenwerking met alle betrokken gemeentelijke partijen en daarmee het vertrouwen in deze partijen. De stad (buurt) schoonhouden wordt (en is) een gedeelde verantwoordelijkheid.

Advies 4.3 (aangenomen: 75% voor, 25% tegen) Promotiecampagne containeradoptanten

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
Containeradoptanten spelen een essentiële rol bij het schoonhouden van de Amsterdamse straten. Helaas zien wij dat er op dit moment te weinig Amsterdammers op de hoogte zijn van de mogelijkheid om een container te kunnen adopteren. Dit is een gemiste kans!

Wat willen we? Waarom?
We willen dat dat meer Amsterdammers in de wijk besluiten tot de adoptie van een container door meer bekendheid te geven aan de mogelijkheden van adoptie en door meer publiciteit voor adoptanten. We willen meer vastigheid, duidelijk en waardering voor de adoptant, omdat een schone wijk een veilig gevoel geeft. Ook willen we in elke wijk vaste vuilophalers die als zodanig herkenbaar zijn, zodat die een aanspreekpunt worden voor de adoptant.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
- Publiciteit: zet de media in om meer bekendheid te geven aan demogelijkheden tot adoptie, en meer publiciteit aan bestaande adoptanten. Denk hierbij aan bestaande media als AT5 en de radio, maar ook aan mond-tot-mondreclame en huis-aan-huis bladen. QR code op container met info om adoptant te worden.
- Waardering: organiseer 1x per jaar een containeradoptantenfeest waar veel publiciteit aan wordt gegeven en koppel de verkiezingen van de schoonste wijk van de gemeente aan een beloning. Daarbij krijgt elke adoptant een vergoeding (bijvoorbeeld cadeaubon of voucher) van minimaal 50 euro of een wekelijks bloemetje. De adoptanten moeten beloond worden voor het werven van nieuwe adoptanten. De huidige beloningen zijn te karig.
- Vastigheid: vragen en verzoeken van adoptanten worden direct behandeld (krijgen de hoogste prioriteit). Stel daarnaast vaste vuilophalers aan in de wijk, zodat ze herkenbaar zijn en je ze als adoptant of bewoner kunt aanspreken.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoon houden?
Mensen zijn door een beloning meer gemotiveerd om daadwerkelijk iets te doen. Dit werkt ook zo voor 'competitie' onderling. Adoptanten dragen verantwoordelijkheid voor een schone buurt. De rest van de buurtbewoners profiteert van hun inzet.

Advies 4.4 (aangenomen: 67% voor, 33% tegen)*
Doelgerichte aanpak voor stadsdeel “Centrum”

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
Voor ouderen en andere groepen Amsterdammers die minder mobiel zijn is het gescheiden aanleveren van chemisch afval, elektronica etc. ondoenlijk. Ook zien we te veel zwerfafval in de binnenstad door het nieuwe statiegeldbeleid. Vuilniszakken worden te vaak opengescheurd. We willen meer gedragsverandering bij de mensen zien zodat ze het afval beter aanbieden.

Wat willen we? Waarom?
Meer en andersoortige inleverpunten voor chemisch, elektronisch afval. In het centrum zou dit bijvoorbeeld terug kunnen komen in de vorm van boten. Maar ook in andere wijken zou hier een verzamelpunt gecreëerd moeten worden die makkelijk te bereiken is voor alle doelgroepen. Ook willen we dat de blikken en statiegeld items apart worden aangeboden. Een duidelijk herkenbaar kistje/bakje waar deze items worden aangeboden (ecovriendelijk en circulair).

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
- Dit is een investering van decennia. Er zijn verschillende oplossingen. Minimaal 5 boten (Prinsengracht, Keizersgracht, Herengracht, 2x Singel) + schippers die helpen met scheiden. Dit is ook goed voor de sociale cohesie, omdat we samen het afval scheiden. Denk aan pilot in de Negen Straatjes en Koningsplein*, maar nu voor chemo en elektronica.
- Sticker op de vuilnisbakken met de boodschap: ‘geen blik erin’. Zie Amsterdam Noord, Buikslotermeerplein waar ze statiegeldbakken aan de zijkanten van de containers hebben geplaatst, waar mensen gemakkelijk en herkenbaar hun blikjes in kunnen weggooien. Ook kan hier misschien aandacht aan gegeven worden via buurthuizen/krant of wijkcentrum.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoon houden?
Door in het centrum buurtdepots in te stellen komt elektronica, verf, chemo niet in de reguliere afvalstromen terecht óf zomaar op straat en kan op een sociale manier - door interactie met schipper en buurtgenoten – het afval worden gescheiden.
Uiteindelijk communiceren via buurt/wijkconciërge van de gemeente Amsterdam om de buurten schoner te maken.

(* Rectificatie: uit de einduitslag blijkt dat van de uitgebrachte stemmen 67% vóór heeft gestemd en het advies dus is aangenomen. Tijdens de stemming was de uitslag 66%.)



Ik vond het leerzaam. Ik ben bewuster geworden over afval door dit burgerberaad. Dat is leuk om te merken. De oplossing voor een schone stad ligt ook meer bij de mensen zelf, dan bij de gemeente.

Donny, 18,
Staatsliedenbuurt

Thema 5: Scholen

Advies 5.1 (aangenomen: 83% voor, 17% tegen) Afvaleducatie op school

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
Er is onvoldoende aandacht voor afvaleducatie in het basisonderwijs. Als je op jonge leeftijd leert met afval om te gaan, neem je dat mee voor de rest van je leven. Daarbij is er ook een tekort aan bewustzijn van zwerfafval rondom middelbare scholen. Waarschijnlijk zijn jongeren zich niet bewust van de gevolgen van het maken van zwerfafval.

Wat willen we? Waarom?
Via bewustwording van de basisschooljeugd willen wij een gedragsverandering bereiken, die bijdraagt aan een schonere stad. Dit zou ook kunnen voor de oudere scholieren op een middelbare school. Dus meer bewustwording creëren bij de scholieren over de gevolgen van zwerfafval. Hierdoor ontstaat er een schonere leefomgeving. Het ideaalbeeld: rondom scholen zijn de straten netjes schoon. Jongeren tonen meer initiatief om uit zichzelf voor een schone stad te zorgen, zoals hun eigen troep netjes opruimen en vrijwillig meehelpen met het opruimen van vuil.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
Wij adviseren de gemeente afvaleducatie te stimuleren door:

a. Het ondersteunen van de duurzaamheid- en afvallessen die ontwikkeld worden door de Amsterdamse schooltuinen.
b. Initiatieven van ouders/schooldirecties etc. laagdrempelig faciliteren met lespakketten, informatie en financiële middelen. Bijvoorbeeld: inzamel- en opruimacties in speelse lesvorm. Daarnaast moet de gemeente onderwijskoepels stimuleren afvaleducatie in hun curriculum op te nemen.
c. Voor de middelbare scholieren zou je kunnen werken met maatschappelijke stages. Dit kan bij afvalverwerkingsbedrijven of bij de gemeente Amsterdam die deze mogelijkheid duidelijk aan moet geven. Een voorbeeld van een indeling van een stageweek zou kunnen zijn: een informatiedag over zwerfafval, positief circulair denken, innovatieve kijk op afval, etc., een rondleiding bij een afvalverwerkingsbedrijf, langsgaan bij buurtinitiatieven, en de straat op gaan om te prikken (indien mogelijk met een kleine stagevergoeding).
d. Er kan ook gebruik gemaakt worden van MDT een soort maatschappelijke stage tussen de 11 en 30 jaar, waarbij de deelnemers zich gaan inzetten voor een goed doel, door coaches worden begeleid en hiervoor aan het einde ook een certificaat ontvangen. Dit is een bestaand project dat wordt gefinancierd door de overheid.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoon houden?
Jong geleerd is oud gedaan. Door bewustwording te creëren op zowel basisscholen als op middelbare scholen maak je afvalverwerking en het afvalprobleem een onderwerp onder de jeugd en leren ze er direct mee omgaan. Maatschappijleer is al een onderdeel van de opleidingen waar de actualiteit in wordt besproken, dus voeg het afvalaspect hieraan toe. Dit d.m.v. een stageprogramma dat aantrekkelijk en leerzaam is voor studenten. De scholen moeten openstaan voor een samenwerking met de gemeente. Door de scholieren, zowel jongere leerlingen als studenten, meer kennis en bewustwording bij te brengen, zorgen wij samen voor een schonere stad!

Thema 6: Handhaving

Advies 6.1 (aangenomen: 69% voor, 31% tegen) Handhaving optimaliseren door efficiëntere samenwerking

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
De gemeente Amsterdam kampt met een personeelstekort wat betreft handhaving, monitoring en afhandeling van afvalcycli in de stad. Gevolg daarvan is dat meldingen die gedaan worden, niet snel kunnen worden afgehandeld. Het duurt lang voordat het opgeruimd wordt.
Daarnaast constateren wij dat er niet goed genoeg wordt samengewerkt tussen gemeentelijke afdelingen, terwijl er zo wel synergie kan ontstaan waardoor je het personeelstekort beter kan opvangen. Tot slot zijn er technische ingrepen mogelijk, zoals een app, dronetechnologie, scanauto's, etc. om verschillende informatie beter te verzamelen, delen en verwerken.

Wat willen we? Waarom?
- Effectieve samenwerking van de gemeentelijke diensten: THOR, parkeerbeheer en de vuilophaaldienst. Door het verbeterde samenspel tussen diensten en technologie, kan er een kostenbesparing worden doorgevoerd.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
- Door gebruik te maken van de scanauto kan je sneller in kaart brengen wat de probleemgebieden zijn in Amsterdam qua afval. Daar kan je gerichter te werk gaan en het personeel op inzetten.
- Een gebruikersapp voor deze afdelingen waarin ze informatie kunnen zetten/ delen en waarop de desbetreffende afdeling kan prioriteren en reageren. Door gebruik te maken van de scanauto kun je sneller in kaart brengen wat de probleemgebieden zijn in Amsterdam qua afval. Daar kan je gerichter te werk gaan en het personeel op inzetten.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoonhouden?
Sneller en efficiënter het personeel inzetten om problemen aan te pakken.

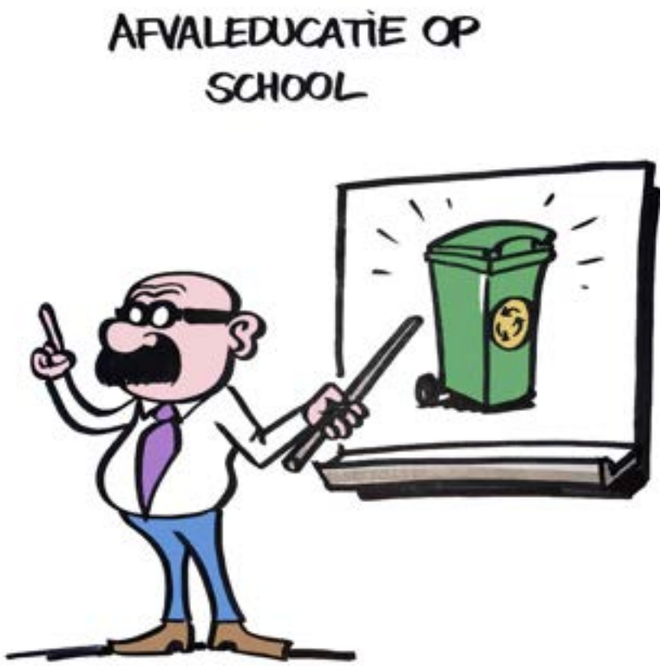

Thema 7: Overig

Advies 7.2 (aangenomen: 74% voor, 26% tegen) Zeggenschap over AEB

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
- We zien dat bij het huidige “AEB” dusdanig veel afval wordt verwerkt dat er héél véél te winnen en te verliezen valt. Heel veel perfect recyclebaar (bedrijfs)afval gaat de oven in.
- Financieel/economisch gedreven omgang met afval, in plaats van ecologisch.
- Grondstoffen zullen schaarser worden en dus worden ze meer waard. Op de lange termijn zou dit een goede investering voor de gemeente.

Wat willen we? Waarom?
- De stad prioriteert ecologische waarden boven financiële waarden door eerst scherp te stellen wat ecologische waarden zijn.
- Het AEB als grondstoffenfabriek.
- Gemeente behoudt als zeer kritische klant meer zeggenschap over het beleid van de huidige “AEB”.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
- Gemeente stelt zich op als zeer kritische klant van het huidige “AEB”, die er niet voor weg deinst om bij een volgende aanbesteding afval elders weg te zetten, indien onderstaande voorwaarden worden geschonden:
- De Europese Regelgeving omtrent afvalverwerking en uitstoot wordt gehandhaafd.
- Het huidige “AEB” legt jaarlijks door middel van een rapportage verantwoording af over gerecyclede en niet-gerecyclede producten, zodat inzichtelijk wordt hoeveel recyclebaar materiaal in de oven verdwijnt. De gemeente gebruikt deze rapportages om de keuze voor het huidige “AEB” kritisch tegen het licht te houden.
- Bij de aankomende aanbesteding over 3 jaar formuleert de gemeente ecologische voorwaarden die boven economische belangen gaan.
- Scheidingspercentages gaan jaarlijks omhoog (naar Europese Richtlijnen indien die bestaan).
- En eigenlijk zou het mooiste voor de burgers zijn als: de gemeente stopt met de verkoop en behoudt meerderheidsbelang in “AEB”, of slaat handen ineen met andere gemeenten die bij AEB hun afval aanbieden om samen een meerderheidsbelang te behouden naar voorbeeld van HVC.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoon houden?
Het zorgt er vooral voor dat de algehele ecologische voetafdruk van de gemeente kleiner wordt, waarmee de gemeente bijdraagt aan een leefbare planeer en een circulaire economie.

Advies 7.3 (aangenomen: 77% voor, 23% tegen) Speciaal aanpak luiers: nu al werken aan de luiers van de toekomst

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
Het restafval wordt door luiers- en incontinentiemateriaal vervuild, doordat luiers en billendoekjes thuis en op locaties (zorg- en kinderopvang) wel worden gescheiden, maar niet apart door de gemeente worden opgehaald.

Wat willen we? Waarom?
We willen onderzoeken of op termijn een aparte stroom kan worden gecreëerd. Dit moet, omdat in 2026 de UPV (uitgebreide producenten verantwoordelijkheid voor luiers) van toepassing is. Binnen het onderzoek kijken naar samenwerking met de ARN (AutoRecylcing Nederland) en al bestaande pilots in Arnhem, Nijmegen en Renkum.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
- Pilots starten: wat kun je doen met de luiers- en incontinentiemateriaal en hoe kunnen de luiers het beste worden opgehaald?
- Inzamelingpunten bij plekken waar al veel luiers en billendoekjes worden gebruikt: de kinderopvanglocatie, ziekenhuizen en verzorgingstehuizen.
- Speciale verwerking --> een fabriek die er iets moois van maakt, plastic scheiden en hergebruik, biogas.
- Onderzoek of menstruatiemateriaal ook ingezameld kan worden binnen deze afvalstroom

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoonhouden?
Er wordt minder restafval gecreëerd door luiers en incontinentiemateriaal apart op te halen en te verwerken.

Advies 7.5 (aangenomen: 82% voor, 18% tegen) Zwerfafval uit het water halen

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
Tijdens het zomer zwemseizoen zien we meer zwerfafval (plastic soep) in het water. Dit afval stroomt ook weer naar de zee. Het afval veroorzaakt vervuiling: dat is slecht voor het ecosysteem en de biodiversiteit. Groot risico op microplastics.

Wat willen we? Waarom?
We willen voorkomen dat (zwerf)afval in het water belandt. Als dit toch gebeurt, willen we dat er de mogelijkheid wordt aangeboden om zelf als burger het afval uit het water te vissen. Dit op een vrolijke, leuke, positieve en laagdrempelige manier waaraan iedereen kan meewerken. Hierdoor kan iedereen hieraan bijdragen en wordt het probleem “makkelijk” opgelost.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
Ten eerste: meer afvalbakken en kliko’s neerzetten tijdens de zomer en het zwemseizoen zodat er voldoende capaciteit is om het afval te deponeren. Naast de afvalbakken staan visnetten zodat mensen zelf het zwerfafval uit het water kunnen vissen (op de Borneokade is dit reeds getest met positief resultaat). Het eruit vissen is een leuke activiteit voor jong én oud en tegelijk wordt het water schoner. Supermarkten/ ondernemers met to go voedsel kunnen evt. vuilnisbakken sponsoren aangezien het meeste vuil dat in het water drijft uit verpakkingen bestaat.



Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoonhouden?
Schoner water betekent een schonere stad. Schoon water biedt verkoeling in een steeds hetere zomer. Door een leuke activiteit te koppelen aan het schoonmaken van het water/ de stad, worden inwoners gestimuleerd om zelf mee schoon te maken.
Door de visnetten naast de afvalbakken te plaatsen kan iedereen helpen de grachten schoon te maken.

1.3.3 Afgewezen adviezen

Thema 2: Burgers

Advies 2.1 (afgewezen: 45% voor, 55% tegen)
Beloningssysteem voor groepen

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
De burger voelt zich niet verantwoordelijk voor de afvalverwerking en voor het zwerfafval op straat. Het aandeel restafval als percentage van het totale afval is erg hoog. Met andere woorden: er wordt veel glas, papier, kleding en, afhankelijk van de buurt waarin je woont, tuinafval bij het restafval gedaan. Aan reststromen kan geld worden verdiend, het is dus zonde dat dit onvoldoende gebeurt.

Wat willen we? Waarom?
We willen burger medeverantwoordelijk maken voor het verminderen van (zwerf)afval. Dit doen we door burgers te belonen voor goed gedrag. Het doel is om afval leuk, begrijpelijk en van belang te maken door te belonen voor goed gedrag.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
Verzamelacties voor groepen, bedrijven, scholen of buurthuizen etc. faciliteren om gezamenlijk zwerfvuil te verzamelen. Beloningssysteem ontwikkelen voor de hoeveelheid zwerfvuil dat is opgehaald. Voor een goed doel o.i.d. zoals een buurtactiviteit.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoon houden?
Er komen mensen die voor anderen afval gaan scheiden. Het verdienafval is per pas, dus je kan het oud papier van je buren wegbrengen op jouw pas en dan ontvang jij de korting.

Thema 4: Buurten/ buurtinitiatieven

Advies 4.5 (afgewezen: 63% voor, 37% tegen)
Buurtinitiatief voor een Schone en Sociale Leefomgeving

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
- We zien veel zwerfafval in buurten, wat de leefkwaliteit vermindert en een negatieve impact heeft op de gemeenschap.
- Er is een groeiend probleem van eenzaamheid onder bewoners, wat leidt tot sociale isolatie en verminderd welzijn.
- Door buurtinitiatieven te organiseren, kunnen we niet alleen de netheid verbeteren maar ook sociale cohesie bevorderen, wat eenzaamheid vermindert.

Wat willen we? Waarom?
- We willen een schonere buurt en een hechtere gemeenschap.
- Door buurtbewoners samen te laten werken aan opruimacties, verbeteren we de netheid van de buurt en bieden we bewoners de mogelijkheid om sociale contacten te leggen.
- Dit verhoogt de leefkwaliteit en zorgt voor een gevoel van gemeenschap en saamhorigheid, en kan significant bijdragen aan het verminderen van eenzaamheid.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?

1. Organiseren van buurtopruimacties
   – Het opzetten van buurtinitiatieven wordt aantrekkelijker en toegankelijker gemaakt.
   – De gemeente doet onderzoek naar hoe zij buurtinitiatieven beter kunnen ondersteunen en promoten.



Het was goed om mee te doen aan het burgerberaad. Met elkaar ideeën bedenken is zoveel beter dan alleen. Ik ben dankbaar voor de kans die we hebben gekregen om kennis met anderen te delen.

Genet, 33,
stadsdeel Zuid

- Maandelijkse opruimacties in groepen.
- Beschikbaar stellen van afvalprikkers, vuilniszakken en handschoenen via de gemeente.

2. Samenwerking met lokale ondernemers
   - Lokale restaurants en cafés bieden kortingen aan deelnemers als beloning.
3. Promotie en communicatie
   - Informatie via gemeentelijke communicatiekanalen, sociale media, buurtbijeenkomsten, gebiedsmakelaars en buurtconciërges.
   - Flyers, posters en een online platform, zoals een app (zie. 6) voor aanmelding en informatie.
4. Ondersteuning en coördinatie
   - Een buurtcoördinator vanuit de gemeente is verantwoordelijk voor de organisatie en coördinatie van buurtopruimacties.
   - Duidelijke protocollen en logistieke ondersteuning.
5. Sociale evenementen
   - Sociale evenementen na opruimacties, zoals gezamenlijke maaltijden bij lokale restaurants, om sociale interactie te bevorderen.
6. App voor buurtinitiatieven
   - Ontwikkel een app voor aanmelding, (route)informatie en updates.
   - Functies voor in kaart brengen van probleemgebieden en bijhouden van deelname en beloningen.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoonhouden?
Het buurtinitiatief verbetert de netheid van de buurt en bevordert sociale cohesie, wat bijdraagt aan het verminderen van eenzaamheid. Een ondersteunende app vergemakkelijkt de organisatie en communicatie, waardoor de betrokkenheid en efficiëntie van het initiatief toenemen. Dit is praktisch en financieel haalbaar en draagt bij aan een betere leefkwaliteit voor alle bewoners.

Thema 6: Handhaving

Advies 6.2 (afgewezen: 33% voor, 67% tegen) Preventie door BOA's in Burger is de beste oplossing

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
Handhaving is een belangrijk onderdeel bij monitoren van afval in de stad. Wij zien echter dat deze onderbemand, onderbetaald en maar beperkte middelen heeft om overtreders te kunnen beboeten. Om toch te kunnen optreden pleitten wij voor BOA's in burgerkleding. Hier is precedent voor: het gebeurt al kleinschalig en wij willen het uitbreiden. BOA's mogen op heterdaad bekeuren.

Wat willen we? Waarom?
Meer BOA's in burger op straat. Wij geloven dat het corrigerende werk van BOA's bewoners, ondernemers en bezoekers zal helpen hun afval op de juiste manier aan te leveren en tevens goed gedrag zal aanmoedigen in het op de juiste wijze weggooien van (verpakkings)afval op straat. Dit helpt om de stad schoner te houden en zo de volksgezondheid te verbeteren.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
- De BOA's in burger werken op onvoorspelbare en variabele tijden, om zo effectief mogelijk te werk te gaan, zodat mensen er geen rekening mee kunnen houden.
- Bovendien is het belangrijk dat het algemeen bekend is dat er BOA's in burger rondlopen. De gemeente moet daar grootschalig over communiceren, zodat bewoners, bezoekers en ondernemers, weten van deze maatregel en erop kunnen anticiperen.
- BOA's legitimeren zich desgevraagd aan overtreders.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoon houden?
Door scherper en onverwachter te handhaven zorgen we op termijn voor een cultuurverandering, waarbij bezoekers, bewoners en ondernemers zorgvuldiger met hun afval zullen omgaan.

Advies 6.3 (afgewezen: 43% voor, 57% tegen) Een tweede team van toezichthouders

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
Als er meldingen binnenkomen over afval op straat, dan moeten deze opgepakt worden door een toezichthouder als tussenstap richting handhaving. We hebben nu te weinig toezichthouders om meldingen op te pakken.

Wat willen we? Waarom?
We willen (1) een gespecialiseerd team toezichthouders voor het afhandelen van meldingen over afval op straat en (2) een snelle opvolging van meldingen in de hele stad.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
Hiervoor hebben wij een flexibel team van toezichthouders nodig, dat snel kan reageren op meldingen over afval in de hele stad.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoon houden?
Dit zorgt voor een efficiëntere manier van handhaving. Afval blijft namelijk minder lang liggen én de daders worden opgespoord.

Advies 6.4 (afgewezen: 44% voor, 56% tegen) Diversificatie van de handhavingsorganisatie naar 1 multifunctioneel mobiel team (bijvoorbeeld parkeren en afvalophaalteam)

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
Zal een grotere flexibiliteit/kostenefficiëntie creëren.

Wat willen we? Waarom?
Om alle handhavingsreacties te verbeteren.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
Het reorganiseren van de gefragmenteerde organisatie in multifunctionele toezichthouders/ ambtenaren, om effectiever en efficiënter te zijn in het bereiken van het doel (dat wil zeggen: meer gestructureerd zoals de politie).

Thema 7: Overig

Advies 7.1 (afgewezen: 66% voor, 34% tegen) Bewustwording (her)gebruik grijs water*

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
Grijs water is een verzamelnaam voor licht verontreinigd afvalwater dat afkomstig is van huishoudelijke handelingen (bijv. douches, wasbakken, ...) en middels een filtratiesysteem kan worden hergebruikt. Veel Amsterdammers weten niet wat grijs water is, waar het vandaan komt, waar het heen gaat en dat het hergebruikt kan worden. Het gevolg hiervan is dat er op dit moment weinig grijs water hergebruikt wordt, wat o.a. leidt tot waterverspilling en stijgende waterschapsbelasting.

Wat willen we? Waarom?
Waterhergebruik stimuleren om waterverspilling tegenaan te gaan en waterschapsbelasting te verminderen

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
- Meer voorlichting in de buurten in verschillende talen en gebruik van sociale media.
- Samenwerking tussen Waternet en de gemeente, zodat inwoners weten welke maatregelen zij kunnen nemen. Gemeente en Waternet moeten (financieel) bijdragen aan maatregelen en

systemen om inwoners water te laten hergebruiken. Dit bespaart vervolgens waterschapsbelasting.
- Bij nieuwbouwwijken alleen vergunning bij gebruik grijswater, waarbij regenwater wordt gebruikt voor toilet/wasmachine én (verticaal) groen. Hiermee kan gebruik worden gemaakt van toetsingstool zoals GPR-gebouw of GPR-gebied (gemeentelijke prestatie richtlijn) voor verlening vergunning voor nieuwbouw.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoonhouden?
Doordat er minder vuil water naar het oppervlaktewater gaat, dragen we bij aan een schoner milieu.

Advies 7.4 (afgewezen: 60% voor, 40% tegen) Ruimte voor wild groen (green guerrillas)

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
De gemeentelijke regelgeving leidt alleen maar tot strakke straten met wild groen.

Wat willen we? Waarom?
Meer diversiteit ren rafelrandjes in de stad. Dat kan leiden tot minder afval. Er kan wel afval (in de wildgroei) blijven zitten, daarom is onderhoud des te belangrijker.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
- Ervoor zorgen dat daar waar nu afval op straat wordt gegooid, er een (wild) groengebied voor in plaats komt. Betrek bewoners daarbij.
- Door respect voor wildgroei, ook wel bekend als “wabi sabi”*

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoon houden?
Door het groen dat her en der opkomt meer te respecteren, ontstaat een meer diverse en leefbare omgeving.

*Het Japanse begrip wabi-sabi (わびさび) staat voor het accepteren van vergankelijkheid en imperfectie.

Advies 7.6 (afgewezen: 50% voor, 50% tegen) Afval ambassade

Wat zien we? Waarom vinden we dat belangrijk?
Zin en moed bij de burger voor een schone stad. Traagheid, te weinig mankracht, te weinig praktijkvisie bij de gemeente. Schone stad, de wanhoop nabij. Hoe kunnen we de gemeente helpen en de burger enthousiasmeren?

Wat willen we? Waarom?
Een ambassade als bruggenbouwer, luisterend oor en activist tussen gemeente en burger + alle 150 steuners van het burgerberaad.

Hoe kunnen we dat bereiken? Wat is daarvoor nodig?
- Europese subsidie voor betaald bedrijf wat zich richt op nu + actie + toekomst van het grootste probleem.
- Burgers werken en denken uit passie en praktijk. Dit moet worden gehoord.

Hoe zorgt dit ervoor dat we de stad samen beter schoon houden?
‘’Gemeentelijke toezegging voor vrijheidsbeweging’’



2

SAMENSTELLING EN HET PROCES VAN HET BURGERBERAAD

2.1 Samenstelling burgerberaad

2.1.1 De loting

Deelnemers aan het burgerberaad zijn geselecteerd door loting. Het is gelukt om zo een burgerberaad samen te stellen dat een afspiegeling vormt van de Amsterdamse bevolking.

Stap 1: Amsterdammers uitnodigen om zich aan te melden voor het burgerberaad

Voor het burgerberaad schone stad was het streven om 150 Amsterdammers te werven voor deelname aan het burgerberaad. Het was de verwachting dat circa 300 aanmeldingen voldoende ruimte was om een representatieve groep deelnemers samen te stellen en een reservelijst aan te houden. Daarom werden, uitgaande van een respons van 3%, 10.000 willekeurige Amsterdammers uitgenodigd om zich aan te melden voor het burgerberaad. Zij ontvingen begin dit jaar de uitnodiging in de brievenbus. Om de kans te vergroten dat ook bewoners met een onderneming die te maken hebben met bedrijfsafval een uitnodiging ontvangen, waren ook 2.500 ondernemingen aangeschreven. De afdeling Onderzoek en Statistiek was gevraagd hiervoor twee steekproeven te trekken:

- Voor de bewoners werd een gestratificeerde steekproef getrokken op basis van selectiecriteria die beschikbaar waren in het Basisregister Personen (BRP). Er werd rekening gehouden met leeftijd (vanaf 16 jaar), geslacht, stadsdeel en type woning (huur/koop). De steekproef sloot steeds aan bij de samenstelling van Amsterdam. Een voorbeeld: wanneer 20% van een stadsdeel in een koopwoning woonde, had ook in de steekproef 20% een koopwoning. Binnen deze groepen werd vervolgens een willekeurige selectie gemaakt.
- Voor de ondernemers werd een gestratificeerde steekproef getrokken op basis van selectiecriteria die beschikbaar waren in het Landelijk Informatiesysteem Arbeidsplaatsen (LISA). Het ging om een selectie van sectoren die naar inschatting vaker te maken hadden met bedrijfsafval. Het was niet bekend hoeveel van de geselecteerde ondernemers in Amsterdam woonden. Alleen ondernemers uit Amsterdam konden deelnemen aan het burgerberaad schone stad.

De achtergrondkenmerken uit de BRP en het LISA werden uitsluitend gebruikt voor het maken van de steekproef en het versturen van de uitnodigingen.

Stap 2: Uit de aanmeldingen de deelnemers van het burgerberaad schone stad selecteren

De bewoners en vestigingen in de steekproef ontvingen per post een uitnodiging om zich aan te melden bij het burgerberaad schone stad. In de brief was een persoonlijk wachtwoord opgenomen dat toegang gaf tot een online aanmeldformulier. In het aanmeldformulier werden de genodigden gevraagd enkele achtergrondkenmerken in te vullen. O&S gebruikte deze gegevens uitsluitend om een zo representatief mogelijke groep van 150 deelnemers samen te stellen voor de bijeenkomsten van het burgerberaad schone stad. Daarbij gold:

- De naam van de aanmelder moet overeenkomen met de naam uit de steekproef.
- Wanneer van een bepaalde groep meer aanmeldingen zijn dan nodig, wordt er geloot.

Het team van het burgerberaad ontving uitsluitend de contactgegevens van de personen en ondernemers die zich aanmeldden.

Resultaat: samenstelling van de steekproeven en deelnemers

623 Amsterdammers hadden zich aangemeld voor de loting voor deelname aan het burgerberaad. De respons was hiermee 5%. Het is gelukt om een burgerberaad samen te stellen dat, op basis van vooraf opgestelde kenmerken, een afspiegeling vormt van de Amsterdamse bevolking (zie tabel 1).

Tabel 1: Samenstelling bevolking Amsterdam, de steekproef, de aanmeldingen en de deelnemers aan het burgerberaad

		Amsterdam	steekproef BRP	aanmeldingen	geselecteerde deelnemers	
		%	%	%	%	aantal
leeftijd	16-25	17	17	11	17	26
	26-45	42	41	44	41	62
	46-65	27	27	29	27	41
	66+	15	15	16	14	21
gender	vrouw	50	50	50	49	73
	man	50	50	48	48	72
	anders / niet bekend	n.b.	-	2	3	5
stadsdeel	Centrum	10	10	14	10	15
	West	16	16	17	16	24
	Nieuw-West	17	18	14	17	26
	Zuid	16	16	15	17	25
	Oost	16	16	20	16	24
	Noord	11	11	11	11	17
	Weesp	3	3	2	3	4
	Zuidoost	10	10	6	10	15
woning	sociale huur (huur tot €753)	46	-	24	40	60
	vrije sector huur	24	-	24	23	34
	koop	30	-	41	29	44
	anders / niet bekend	-	-	11	8	12
opleiding	max vmbo	22	n.b.	7	22	33
	havo, vwo, mbo 2+	30	n.b.	20	29	44
	hbo, wo	48	n.b.	71	49	73
	niet bekend	-	n.b.	2		
onderneming	met bedrijfsafval	n.b.	n.b.	3	12	18
	geen bedrijfsafval	n.b.	n.b.	13	9	13
totaal		**100**		**100**	**100**	
aantal			**10.000**	**623**		**150**
reserve						426

2.1.2 Verloop deelname en representativiteit

Aan de 150 deelnemers is gevraagd mee te doen aan zes bijeenkomsten van het burgerberaad. Het aantal deelnemers nam tijdens de looptijd af, zoals vooraf verwacht was. We startten met 125 en eindigden met 99 deelnemers, waarbij het deelnemersaantal per bijeenkomst fluctueerde.

Op diverse manieren hebben we geprobeerd om zoveel mogelijk deelnemers aan boord te houden. Deelnemers zijn gebeld en gevraagd naar de reden van hun afwezigheid, met de uitnodiging om er de volgende keer wel weer te zijn. En aan het eind van het traject is aan alle 150 geselecteerde deelnemers een appbericht gestuurd met de oproep om bij de laatste bijeenkomst aanwezig te zijn.

De afname van het aantal deelnemers zou gevolgen kunnen hebben gehad voor de representativiteit van het burgerberaad. Daarom heeft de afdeling Onderzoek en Statistiek de groepssamenstelling per bijeenkomst en de representativiteit van de overgebleven groep in kaart gebracht (zie tabel 2 en 3). De tabellen laten zien dat in de loop van de tijd het aantal deelnemers per sessie een dalende trend vertoonde. In de laatste sessie is deze trend gekeerd, mogelijk doordat voorafgaande aan die bijeenkomst alle deelnemers nogmaals zijn opgeroepen om te komen.

Ondanks het afgenomen aantal deelnemers is de samenstelling van de groep niet sterk veranderd ten opzichte van de eerste selectie. De afwijkingen zijn in de loop van de tijd niet erg groot (afwijkingen van 4 procentpunt of meer zijn in de tabel met rood en groen aangegeven) en er valt geen duidelijk patroon in te ontdekken. In de laatste sessie zijn vrijwel alle percentages weer gelijk aan die in de oorspronkelijke selectie.

Er zijn een aantal verschillen tussen groepen:

- Het aandeel deelnemers met maximaal een vmbo-diploma blijft gedurende de looptijd van het burgerberaad goed. Bij de eindsessie waren relatief veel middelbaar opgeleiden aanwezig en minder hbo'ers en wo'ers.
- De deelnemers blijven komen uit alle delen van de stad. Alleen waren in sessie 4 geen deelnemers aanwezig uit Weesp.
- Bij de sessies 3 tot en met 5 kwamen (relatief) jonge deelnemers wat vaker niet naar de bijeenkomst dan 66-plussers. Bij de afsluitende sessie was de verdeling naar leeftijd weer in balans.
- Vrouwen komen relatief vaak niet naar de eerste sessie.

Deze rapportage van O&S stellen we ook ter beschikking aan het onderzoeksteam van de HvA, dat in het najaar met een eerste evaluatie komt van het verloop van het burgerberaad. Ook verwachten we dan een beeld te kunnen geven van de redenen van deelnemers om niet meer mee te doen, zodat we hiervan kunnen leren.



Tabel 2: Samenstelling deelnemers burgerberaad, selectie vooraf en sessie 1 t/m 6

Sessie		selectie		1		2		3		4		5		6	
		aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
leeftijd	16-25	25	17	21	17	16	15	11	12	11	13	11	14	16	17
	26-45	63	42	52	42	41	39	37	40	36	42	28	35	39	40
	46-65	40	27	35	28	30	28	26	28	22	26	24	30	24	25
	66+	22	15	17	14	19	18	19	20	17	20	17	21	18	19
gender	vrouw	73	49	56	45	50	47	44	47	40	47	38	47	47	49
	man	74	49	65	52	53	50	47	51	44	51	39	49	47	49
	anders / niet bekend	3	2	4	3	3	3	2	2	2	2	3	4	3	3
stads-deel	Centrum	14	9	13	10	11	10	10	11	9	11	10	12	8	8
	West	24	16	20	16	17	16	17	18	13	15	12	15	16	16
	Nieuw-West	26	17	24	19	20	19	15	16	13	15	14	18	19	20
	Zuid	25	17	20	16	15	14	13	14	16	19	14	18	14	14
	Oost	25	17	21	17	16	15	16	17	16	19	13	16	17	17
	Noord	16	11	11	9	11	10	9	10	9	11	9	11	9	9
	Weesp	5	3	5	4	4	4	4	4	0	0	3	4	3	3
	Zuidoost	15	10	11	9	12	11	9	10	7	8	5	6	11	11
woning	sociale huur (huur tot €753)	58	39	51	41	42	40	35	38	35	41	35	44	39	40
	vrije sector huur	36	24	30	24	28	26	23	25	22	26	20	25	21	22
	koop	45	30	35	28	29	27	29	31	22	26	19	24	28	29
	anders / niet bekend	11	7	9	7	7	7	6	7	7	8	6	7	9	9
oplei-ding	max vmbo	26	17	22	18	23	22	19	20	15	17	14	18	16	17
	havo, vwo, mbo 2+	48	32	38	30	29	27	26	28	26	30	25	31	36	37
	hbo, wo	75	50	64	51	53	50	47	51	44	51	40	50	44	45
	niet bekend	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
onder-neming	met bedrijfsafval	7	10	10	8	6	6	7	8	7	8	3	4	5	5
	geen bedrijfsafval	11	16	13	10	9	9	8	9	6	7	6	8	6	6
totaal		**150**	**100**	**125**	**100**	**106**	**100**	**93**	**100**	**86**	**100**	**80**	**100**	**97**	**100**

groen: 4% of meer hoger dan in de selectie
rood: 4% of meer lager dan in selectie

Tabel 3: Deelnemers burgerberaad naar vooraf opgegeven wensen, selectie vooraf en sessie 1 t/m 6

Sessie	selectie		1		2		3		4		5		6	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
vervoer	11	7	10	8	8	8	6	7	7	8	5	6	6	6
kinderopvang	3	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	3	1	1
plek voor rolstoel/ rollator	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
tolk of andere gespreks-ondersteuning	6	4	5	4	5	5	3	3	3	4	2	3	4	4
dieetwensen	20	13	17	14	15	14	10	11	12	14	11	14	13	13
anders	10	7	8	6	7	7	6	7	5	6	7	9	7	7
geen wensen	111	74	91	73	78	74	71	76	62	72	58	73	71	73
	150	100	125	100	106	100	93	100	86	100	80	100	97	100



2.2 Organisatie en begeleiding

De bijeenkomsten van het burgerberaad werden begeleid door een onafhankelijk voorzitter. De deelnemers werden tijdens de bijeenkomsten onderverdeeld in kleine groepjes, die begeleid werden door ervaren gespreksbegeleiders. Zij waren deels afkomstig van externe organisaties en deels werkzaam bij de gemeente Amsterdam. Daarnaast was er vanuit de gemeente Amsterdam een vertrouwenspersoon aangewezen waar deelnemers terecht konden met gevoelens van onveiligheid of ervaringen met grensoverschrijdend gedrag. Ongeveer 15 deelnemers werden ondersteund door een tolk in de talen Engels, Syrisch, Marokkaans Arabisch en Tigrignja.

Tijdens de bijeenkomsten waren er verder onderzoekers aanwezig van de Haagse Hogeschool en de Hogeschool Amsterdam. De hogescholen hebben een RAAK subsidie ontvangen voor landelijk onderzoek naar burgerberaden. Dit richt zich op het bieden van inzichten aan participatieprofessionals, veelal ambtenaren, die hen kunnen helpen bij het maken van onderbouwde keuzes in het ontwerp en de organisatie van een burgerberaad. Binnen dit onderzoek worden representativiteit, de rol van experts, de doorwerking in beleid en het betrekken van het maxi-publiek meegenomen. Aanvullend heeft de gemeente de hogescholen opdracht gegeven om bij burgerberaad schone stad ook ervaring van de deelnemers, het proces en de mate van opvolging van de adviezen te evalueren. De eerste resultaten van het onderzoek worden in het najaar 2024 verwacht. In de zomer van 2025 volgt een tweede rapport.



2.3 Van kennismaking tot adviezen in 6 bijeenkomsten

Het burgerberaad bestond uit een gelote groep van 150 deelnemers. Begin januari 2024 kregen 10.000 Amsterdammers en 2.500 ondernemers een brief op de mat met de uitnodiging om zich aan te melden voor het burgerberaad. Een maand later ontvingen 150 ingelote deelnemers de bevestiging dat zij mee konden doen als deelnemer aan het burgerberaad schone stad.

In zes bijeenkomsten van maart t/m juli 2024 hebben de deelnemers:
- kennis gemaakt met elkaar en het onderwerp;
- geleerd van experts over onderwerpen die het burgerberaad zelf heeft geselecteerd;
- werkbezoeken afgelegd om praktijkkennis op te doen;
- gebrainstormd en zijn met elkaar in dialoog gegaan over wat zij belangrijk vinden;
- adviezen opgesteld;
- en uiteindelijk over deze adviezen gestemd.

Er waren 3 avondbijeenkomsten en 3 zaterdagbijeenkomsten. De meeste bijeenkomsten vonden plaats in Pakhuis de Zwijger. De eerste bijeenkomst stond in het teken van het kennismaken met elkaar en het onderwerp. Tijdens de tweede bijeenkomst gingen deelnemers van het burgerberaad in gesprek met experts. De derde bijeenkomst stond in het teken van excursies en gingen de deelnemers met elkaar in gesprek over wat zij belangrijk vinden over de vraag: hoe houden we de stad beter schoon? Tijdens de vierde en de vijfde bijeenkomst stelden de deelnemers de adviezen op. Op de afsluitende, zesde bijeenkomst heeft het burgerberaad gestemd over de adviezen en is het proces feestelijk afgesloten in aanwezigheid van de wethouder en vier gemeenteraadsleden.



2.3.1 Bijeenkomst 1: kennismaken met elkaar en het onderwerp

De eerste bijeenkomst vond plaats op maandagavond 4 maart. Na de opening van de voorzitter, een uitleg over (de principes van) het burgerberaad en het proces dat de deelnemers de komende maanden met elkaar gaan doorlopen, maakten de deelnemers kennis met het onderwerp. Wendy de Wild, voorzitter van het Nederlandse Vereniging van Reinigingsdiensten (NVRD) gaf een minicollege over gemeentelijk afvalbeleid. Vervolgens sprak Stef Le Fèvre, afdelingshoofd bij de directie Afval en Grondstoffen van gemeente Amsterdam. Hij lichtte de Amsterdamse afvalbeleid toe, ging in op de cijfers over afval, zoals de omvang, de kilo's per huishouden en persoon, de kosten, de afvalverwerking, etc. De deelnemers kregen de gelegenheid om vragen te stellen aan beide sprekers.

Na de inhoudelijke introductie op het onderwerp gingen deelnemers aan de slag met een tekenles. Een tekenleraar liet aan de hand van een aantal makkelijke oefeningen zien hoe je verschillende aspecten van het vraagstuk uit kunt beelden. Dit stimuleerde creativiteit en zorgde ervoor dat iedereen goed mee kon doen, ook de minder talige of mondige deelnemers. Per groepje brachten zij in beeld wanneer Amsterdam voor hen schoon genoeg is.

Na de tekenles kwam wethouder Rutger Groot-Wassink aan het woord. Hij sprak zijn waardering uit naar alle deelnemers, wenste ze veel succes en benadrukte dat hij hoopte dat het burgerberaad tot mooie adviezen komt. "Adviezen die echt helpen om de stad schoner te houden".

De avond werd afgesloten met een stemming over onderwerpen waarover de deelnemers meer wilden leren. Op basis van de uitslag nodigde de organisatie experts uit voor de volgende bijeenkomst.

Bekijk de video van bijeenkomst 1



2.3.2 Bijeenkomst 2: meer leren over het onderwerp

De tweede bijeenkomst vond plaats op zaterdag 23 maart. Tijdens deze bijeenkomst waren er 106 deelnemers aanwezig. De dagvoorzitter opende de bijeenkomst met een korte herhaling van het vraagstuk en uitleg over het proces. Vervolgens werd de kennis van deelnemers getest door een Afvalquiz, met vragen over afval, de schone stad en Amsterdam. De winnaar van de quiz werd beloond met een groot applaus en een prijs.

Vervolgens nam het burgerberaad de volgende besluiten:

1. Het nemen van besluiten: Een besluit wordt genomen met tweederdemeerderheid. Dus: als 67% van de uitgebrachte stemmen voor is, wordt een voorstel aangenomen.
2. De omgang met elkaar: Het burgerberaad gaat als volgt met elkaar om:
   - We houden ons aan het vraagstuk;
   - We gaan niet met elkaar in discussie, maar in dialoog;
   - We laten elkaar aan het woord;
   - We zetten ons in om tot goede adviezen te komen.
3. Omgang met de buitenwereld: “We zijn open over het proces en de inhoud”. “Tussen 6 en 15 juli delen we niks over de conceptadviezen. Met respect voor iedereens privacy”.
4. Omgang met de pers: “Geen pers aanwezig tijdens de bijeenkomsten; bij persverzoeken praat een groepje leden en de voorzitter van het burgerberaad met de pers; word je zelf benaderd door de pers, spreek gerust vanuit je eigen ervaringen; radiostilte tussen 6 en 15 juli”.

Het tweede deel van de bijeenkomst stond in het teken van expertsessies. Elke deelnemer volgde een kennisroute met drie stops: de expertsessies. Deze sessies varieerden van een presentatie door een expert waarnaar deelnemers vragen kunnen stellen, een gesprek, een ‘plandeling’ (wandelen + plastic rapen) tot een demonstratie met verschillende voertuigen, zoals een kraakpers en een veegwagen. De groep experts bestond uit wetenschappers, externe afvaldeskundigen en medewerkers van de gemeente zelf. Elke sessie werd afgesloten met een brainstorm over mogelijke ideeën voor adviezen voor een schone stad.

Bekijk de video van bijeenkomst 2





> ***Ik was blij met de uitnodiging. Het gaf me de kans om mee te praten over een belangrijk onderwerp en mensen te ontmoeten buiten mijn eigen bubbel. Fijn dat ik als niet-Nederlands sprekende mee kon doen. Ik heb veel geleerd en hoop dat we met onze adviezen ook anderen kunnen bereiken.”***
>
> *Aleksandr, 27,*
> *stadsdeel Oost*

2.3.3 Bijeenkomst 3: excursies en beginnen aan adviezen

De derde bijeenkomst vond als enige bijeenkomst op een andere locatie plaats, B. Amsterdam in Amsterdam West. Deze bijeenkomst was op zaterdag 21 april. Er waren 94 deelnemers aanwezig. De bijeenkomst begon met een opening en (weer) een herhaling van het vraagstuk door de dagvoorzitter. Vervolgens gingen de deelnemers op excursie. Er waren vier opties: het AEB, Vosse Groen Recycling, recyclepunt Henk Sneevlietweg en een CROW-meting in Overtoomse Veld en de Schinkelbuurt.

AEB

Een aantal deelnemers ging naar het AEB, het Amsterdamse afvalenergiebedrijf. De excursie begon met een presentatie, waarna de deelnemers zich omkleedden in veiligheidskleding en zich opsplitsen in een deel dat naar de Meetwacht en de kraandrijvers gaat en een deel dat de scheidingsinstallatie bezoekt.

Vosse Groen Recycling

De excursie bij familiebedrijf voor groen recycling startte met een rondleiding over het terrein en waar groenafval binnenkomt en een uitleg over hoe dit verwerkt wordt in de shredder. Tijdens de rondleiding werd gedemonstreerd hoe de verschillende machines werken. Zo kregen de deelnemers een goed beeld van hoe dit groenverwerking in de praktijk gaat en hoe er compost van kan worden gemaakt.

Recyclepunt Henk Sneevlietweg: Afval & Grondstoffen en Toezicht & Handhaving

Op de Henk Sneevlietweg bezochten deelnemers het recyclepunt van de Gemeente Amsterdam. Een multifunctioneel recyclepunt, waar verschillende diensten van de gemeente gehuisvest zijn. De deelnemers kregen een rondleiding over het terrein. Daarna vervolgde dit werkbezoek op de werf, waar de groep kennisnam van verschillende bedrijfswagens van de afdeling Afval en Grondstoffen. Aan een teamleider van de directie Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte (THOR) konden deelnemers vragen stellen.

CROW-meting in Overtoomse Veld & Schinkelbuurt

Samen met een schouwer van de gemeente Amsterdam gingen de deelnemers in 2 wijken meten hoe schoon de stad ervaren wordt, door middel van de zogenaamde CROW-methode. Dit is de methode die gebruikt wordt om te bepalen of een plek schoon genoeg is. Na een korte presentatie gingen de deelnemers aan de slag met metingen in deze twee wijken.



Op locatie B.Amsterdam werd tijdens de excursies een informatiemarkt ingericht met buurtinitiatieven. Bij terugkomst konden deelnemers in gesprek met vrijwilligers van verschillende buurtinitiatieven, verspreid over de hele stad.

Het programma werd afgesloten in kleine groepjes, waarin deelnemers op verschillende thema's aan de slag gingen met een eerste aanzet van adviezen. Dit deden zij aan de hand van de hand van een format met een aantal vragen. De uitkomsten van de brainstorm uit de tweede bijeenkomst dienden als input.

Bekijk de video van bijeenkomst 3



2.3.4 Bijeenkomst 4: delibereren en conceptadviezen

Op donderdagavond 23 mei was bijeenkomst 4, terug in Pakhuis de Zwijger. Er waren 87 deelnemers aanwezig. Tijdens deze bijeenkomst gingen de deelnemers aan de slag met conceptadviezen. Deelnemers verdeelden zich over verschillende thema's in kleine groepjes. Onder begeleiding van een gespreksbegeleider spraken zij over de uitkomsten van de vorige bijeenkomsten en stelden aan de hand van een format conceptadviezen op. Om de deelnemers op weg te helpen werd er een "infobar" ingericht, waar deelnemers aan experts van binnen en buiten de gemeente specifieke vragen konden stelen waar ze tijdens het opstellen van de conceptadviezen tegenaan liepen.

Na de vierde bijeenkomst ging de toetsingscommissie (zie paragraaf 2.5) aan de slag met feedback op de conceptadviezen. Daarnaast kwam het verzoek van deelnemers om via een online vragenlijst tussentijdse feedback te geven op elkaars adviezen. Ongeveer de helft van alle deelnemers greep deze mogelijkheid aan.

Bekijk de video van bijeenkomst 4



2.3.5 Bijeenkomst 5: aanscherpen conceptadviezen

De vijfde bijeenkomst vond plaats op zaterdag 6 juli. Op het hoofdmenu: het aanscherpen van de conceptadviezen aan de hand van feedback. Er waren 80 deelnemers aanwezig. De bijeenkomst startte met een toelichting op de feedback van Addie Stehouwer, de voorzitter van de toetsingscommissie.

Vervolgens gingen de deelnemers weer in kleine groepjes, onder begeleiding van een gespreksbegeleider, aan de slag met het aanscherpen van de conceptadviezen. De feedback van de toetsingscommissie en de feedback die deelnemers op elkaars adviezen hadden gegeven. Tijdens deze bijeenkomst was er weer een infobar ingericht waar deelnemers terecht konden met vragen.



Over de conceptadviezen werd peilend gestemd met rode en groene stembriefjes. Deelnemers konden over de adviezen nog laatste feedback meegeven op feedbackbriefjes. Tussen de vijfde en de zesde bijeenkomst ging een redactiegroepje, met deelnemers uit het burgerberaad, aan de slag met het samenvoegen van adviezen die op elkaar leken en met een taalkundige check.



2.3.6 Bijeenkomst 6: adviezen definitief maken en stemmen

De slotbijeenkomst van het burgerberaad was op maandagavond 15 juli. Er waren 99 deelnemers aanwezig. De bijeenkomst begon met een korte terugblik op wat er het afgelopen half jaar allemaal gedaan was tijdens alle bijeenkomsten van het burgerberaad en een toelichting van het redactiegroepje op hun werk.

Daarna was het tijd om de puntjes op de i te zetten. Dit werd gedaan in drie ‘roddelrondes’ waarbij deelnemers elkaars adviezen nog konden voorzien van de laatste feedback. De definitieve adviezen werden ingeleverd en ingevoerd in Menti, de tool waarmee gestemd werd.

Het tweede deel van de bijeenkomst stond in het teken van de stemming. Alle adviezen werden voorgelezen en vervolgens werd er gestemd via Mentimeter. Als een advies 2/3 ‘voor’ stemmen kreeg, werd het advies aangenomen (67% of meer). 15 van de 23 adviezen nam het burgerberaad aan.

Na het stemmen was er een feestelijke afsluiting. Wethouder Van Buren sprak het burgerberaad toe en ook raadsleden Juliet Broersen (Volt), Judith de Krom (PvDD), Carlo van Munster (GroenLinks) en Marja Lust (D66) spraken hun dank uit aan het burgerberaad. We proosten met elkaar als feestelijke afsluiting van dit burgerberaad.

Bekijk de video van bijeenkomst 6



2.4 Werkvormen

Een burgerberaad kenmerkt zich door diversiteit en inclusiviteit. Door de loting bestaat een burgerberaad uit een zo goed mogelijke afspiegeling van een gemeenschap (diversiteit). Door gedurende het burgerberaad verschillende werkvormen in te zetten krijgt elke deelnemer de kans om mee te denken en mee te doen. Dat geldt ook voor deelnemers die minder “talig” zijn. Het doel is dat alle deelnemers zich betrokken en zich eigenaar van het burgerberaad voelen.

Daarom is ervoor gekozen om aan de hand van tekenoefeningen denkbeelden weer te geven. Er zijn roddelrondes georganiseerd om feedback te geven. Om iedereen de kans te geven om een standpunt in te nemen, heeft de organisatie gewerkt met verschillende concepten, zoals “langs de lijn”, dilemma-denken en stellingen. De gespreksbegeleiders hadden een belangrijke rol in de uitvoering van de werkvormen. Zij zijn vooraf zorgvuldig gebriefd over de opzet en het doel van elke werkvorm. Over het resultaat hebben zij de organisatie achteraf feedback gegeven, waarmee de organisatie aan de slag is gegaan.



2.5 Toetsingscommissie

Voor het burgerberaad schone stad is gekozen voor een toetsingscommissie. Deze commissie had de taak om tussen bijeenkomst 4 en 5 de conceptadviezen te toetsen op de drie uitgangspunten uit de startnotitie: juridische en financiële haalbaarheid en praktische uitvoerbaarheid.

De toetsingscommissie was duaal samengesteld. Dat wil zeggen: op ieder van de drie onderdelen zijn twee deskundigen geworven: een deskundige van de gemeente Amsterdam en een extern deskundige, niet werkzaam bij de gemeente. De bedoeling daarvan was enerzijds om voldoende binding met de gemeentelijke organisatie te houden en om een “not invented here” reflex te voorkomen. Anderzijds, door de betrokkenheid van expertise van buitenaf werd voorkomen dat de commissie - terecht of ten onrechte - wordt gezien als een soort stiekeme noodrem tegen de gemeente onwelgevallige adviezen. De commissie stond onder voorzitterschap van een onafhankelijke voorzitter.

Samenstelling
De toetsingscommissie was als volgt samengesteld:
- Onafhankelijk voorzitter: Addie Stehouwer, voormalig ombudsman van de gemeente Den Haag en Voorburg
- Voor het juridische aspect: Niek Knol, interimmanager projectleider, ondersteund door Dunja Jansen en Ellen Kooijman beiden jurist bij de gemeente Amsterdam (gemeente); Eef Spronck, juridisch en duurzaamheidsstrateeg bij Pantar (extern)
- Voor het financiële aspect: Jack Hereijgers, concerncontroller, cluster stadsdelen, beheer en dienstverlening (gemeente), Jeroen van Spijk, consultant De Galangroep (extern)
- Voor de praktische uitvoerbaarheid: Marco Bakker en Cees Wildschut, teamleiders bij respectievelijk de directies Afval en Grondstoffen en Stadswerken (gemeente), Angeline Kierkels, directeur afvalverwerker Meerlanden (extern).

Bijeenkomsten
De toetsingscommissie kwam drie keer plenair bij elkaar, op 22 mei, 4 en 21 juni.
Op 4 juni zijn de eerste indrukken van de conceptadviezen gedeeld en is de verdere werkwijze van de commissie besproken. De bespreking van alle adviezen door de voltallige commissie vond plaats op 21 juni. In de bijeenkomst op 21 juni is alle feedback besproken. Daarna is de feedback van de toetsingscommissie overgedragen aan de projectorganisatie. Die heeft nog een tweede redactieslag toegepast zodat de feedback toegankelijker werd voor (alle) deelnemers van het burgerberaad.

2.6 Klankbordgroepen

Bij de voorbereiding van het burgerberaad zijn er vijf klankbordgroepen gevormd. Leden van deze klankbordgroepen dachten mee over de vraagstelling aan het burgerberaad, waren beschikbaar voor het delen van hun kennis met het burgerberaad en werden bijgepraat over het proces.

Er was een klankbordgroep met en voor:
- actieve bewoners;
- ondernemers;
- raadsleden;
- uitvoerende medewerkers;
- beleidsmedewerkers.

De klankbordgroep voor bewoners bestond uit ongeveer 20 initiatieven op het gebied van omgaan met (zwerf-) afval, circulariteit, gedrag en handhaving. Zij kwamen tijdens het burgerberaad vooral in actie bij de expertsessies, de excursies en de initiatievenmarkt.

De klankbordgroep ondernemers, bestaande uit ongeveer 10 ondernemers, pleitte vooraf om (in Amsterdam wonende) ondernemers op te nemen in de loting voor het burgerberaad. Dat advies is opgevolgd. In het burgerberaad zaten 20 Amsterdamse ondernemers. Daarnaast stelden enkele ondernemers hun bedrijven open tijdens de excursies of deelden kennis tijdens de expertsessies.

Ook uitvoerende en beleidsmedewerkers van de gemeente, denk aan medewerkers van de inzameling, reiniging, handhaving en communicatie, deelden actief hun kennis tijdens de bijeenkomsten op uitnodiging van het burgerberaad. En tijdens het zomerreces startte de klankbordgroep beleidsmedewerkers met het opstellen van een ambtelijke reactie op de adviezen van het burgerberaad.

Raadsleden bleven juist op gepaste afstand van het burgerberaad. Zij zijn tijdens het proces wel bijgepraat over de stand van zaken en woonden een deel van de slotbijeenkomst bij.

De adviezen zijn klaar. Ik hoop dat de gemeente er ook wat mee gaat doen. Ik ben al containeradoptant. Je ziet dat het netter wordt. Buren vragen de sleutel om troep weg te gooien. Het was leuk om ook aan dit burgerberaad mee te doen. De samenstelling is goed gedaan: van Suriname tot Roemenië, jong en oud. Mooi om met elkaar in gesprek te gaan.

Eef, 72,
Watergraafsmeer



2.7 Communicatie

De communicatie over het burgerberaad schone stad was gericht op het goed voorlichten en motiveren van de (toekomstige) deelnemers, het informeren en op de hoogte houden van het brede publiek, de inwoners van Amsterdam en Weesp, en het informeren en betrekken van de gemeentelijke organisatie.

Een overzicht van communicatiemiddelen en –acties voor de diverse doelgroepen:

2.7.1 Extern

- Nieuwsberichten via de gemeentelijke kanalen (website, nieuwsbrief en gemeentekrant) en lokale media.
- Webpagina www.amsterdam.nl/burgerberaadschonestad met nieuws en informatie.
- Digitale nieuwsbrief met nieuws, verhalen en videoverslagen van de bijeenkomsten (5x verschenen van maart t/m juli 2024).
- Documenten (zoals presentaties en verslagen) zijn openbaar gemaakt via het platform Open Amsterdam.

2.7.2 Intern

Voor de interne communicatie, binnen de gemeente, is het volgende gedaan:

- Er zijn nieuwsberichten over het burgerberaad verschenen via intranet en interne nieuwsbrieven.
- Er is een speciale intranetpagina (Tamtam) opgesteld met informatie, nieuws, verhalen en video's voor medewerkers van de gemeente.
- Voorafgaand en tijdens het burgerberaad zijn er voor geïnteresseerde collega's en betrokken dienstonderdelen interne (online) sessies en klankbordgroepen georganiseerd.

2.7.3 Deelnemers

Voor de communicatie naar (kandidaat-)deelnemers is het volgende gedaan:

- De communicatie startte met een uitnodigingsbrief naar 10.000 bewoners en 2.500 ondernemers. In de envelop zat een informatiefolder, een verwijzing naar een promovideo (scan de QR-code hiernaast) en naar webpagina voor genodigden. Met deze informatie werd geprobeerd om inwoners te enthousiasmeren om zich aan te melden voor de loting.
- Voor deelnemers is een speciaal en afgeschermd online platform ingericht met alle verslagen, presentaties, achtergrondinformatie en nieuwsartikelen over het thema schone stad.
- Daarnaast is er met de deelnemers contact onderhouden via e-mail, WhatsApp en de telefoon.

Om de betrokkenheid onder de deelnemers vast te houden zijn de leden die afwezig waren bij een bijeenkomst achteraf nagebeld. Dat werd doorgaans op prijs gesteld. In veel gevallen deden de deelnemers de toezegging om er de volgende keer weer bij te zijn. Via Whatsapp is met een persoonlijk bericht aan alle deelnemers het belang van hun aanwezigheid tijdens de slotbijeenkomst onder de aandacht gebracht. De organisatie heeft met plezier het contact met de deelnemers onderhouden.

Bekijk de promovideo



2.8 Monitorgroep vanuit deelnemers

Vanuit het burgerberaad is een monitorgroep van ongeveer 25 deelnemers samengesteld. Dit zijn deelnemers die hebben aangegeven betrokken te willen blijven bij de opvolging van de adviezen door de gemeente. De monitorgroep komt voor minimaal een jaar, elke 2-3 maanden bij elkaar. De contactmomenten staan onder begeleiding van een daarvoor aangewezen contactpersoon binnen de gemeente.

De deelnemers aan de monitorgroep hebben laten weten dat ze ook als klankbord willen fungeren voor de gemeente bij het geven van opvolging aan de adviezen van het burgerberaad. De gemeente juicht dit toe.

In overleg met de monitorgroep wordt bepaald of de monitorgroep een rol kan spelen in de communicatie naar de deelnemers van het burgerberaad.

burgerberaad schone stad



burgerberaad

schone stad